

अमृत कुंभ

१. ठाणे (श्रीनगर) : सिक्किमचे राज्यपाल महामहिम भ्राता श्रीनिवास पाटील व श्रीमती पाटील यांना ईश्वरी भेटवस्तू देतांना ब्र.कु. सीता बहेन.
 २. नांदेड : पालक मंत्री मा. श्री. सावंत यांना ईश्वरी संदेश दिल्यानंतर भेटवस्तू देतांना ब्र.कु. दत्तात्रय भाई (शांतीवन). ३. भुसावळ : महाशिवरात्री महोत्सवात माजी खासदार श्री. उल्हासराव पाटील यांना ईश्वरी भेटवस्तू देतांना ब्र.कु. सिंधु बहेन. ४. उल्हासनगर (५) : 'नारी सुरक्षा हमारी सुरक्षा' अभियानमध्ये प्रवचन करतांना बी.के. सुनिता बहेन, मंचासीन नगरसेवक भ्राता मुरली भाई व नगरसेविका दिपीका बहेन. ५. मा. आबू : ग्लोबल हॉस्पिटलमध्ये सेवारत डॉ. रमेशभाई, डॉ. शोभना व डॉ. गीतांजली यांना आंतरराष्ट्रीय मेडीकल कॉन्फरन्समध्ये सुवर्णपदक प्रदान करून सन्मानित केल्यानंतर. ६. वाशी (नवी मुंबई) : शिवरात्री महोत्सवाचे उद्घाटन केल्यानंतर माजी आमदार मंदा म्हात्रे, मरीन एक्ॅडमीचे चेअरमन भ्राता सिंग, बी.के. शुभांगी, शीला व मीरा. ७. मुलुंड (मुंबई) : येथे आयोजित कार्यक्रमात भाषण करतांना भ्राता के.एन. सिंह, मंचासीन राजयोगिनी गोदावरी दीदी, ब्र.कु. मीना व मनीषा बहेन. ८. अहमदनगर : महाशिवरात्री विशेषांक 'शिव अवतरण' समाजसेवक मा. आण्णा हजारे यांना भेट देतांना ब्र.कु. राजेश्वरी व ब्र.कु. दीपक.

अमृतकुंभ

वर्ष ८ | अंक १ | एप्रिल - मे २०१४

मुखपृष्ठाविषयी

राजयोग अर्थात स्वतःला आत्मा समजून, परमात्मा शिव पित्याची प्रेमपूर्वक स्मृती. हाच सर्वोत्तम योग आहे. याद्वारेच संसारातील सर्व दुःखांचे निराकरण होते. वास्तविक पूर्व जन्मातील पापकर्म तसेच या जन्मातील विकर्म यामुळे उद्भवणाऱ्या शारीरिक व्याधी बहुतांश दुःखाला कारणीभूत असतात. परंतु राजयोगाच्या अभ्यासाने सर्व विकर्म दग्ध होत असल्याने, प्रभुस्मृती हीच संजीवनी ठरते. त्यामुळे राजयोगाचा अभ्यास अनेक रोगांवर (मधुमेह, रक्तदाब, हृदय विकार, कॅन्सर, मन-बुद्धीचे आजार, अंतःस्त्रावी ग्रंथीच्या विकृतीमुळे होणारे आजार) गुणकारी औषध असल्याचे आता सिद्ध झाले आहे. एवढंच नव्हे तर राजयोगाद्वारे साधकाचे आयुष्यही वाढते तसेच भविष्य २१ जन्मांकरिता आत्मा पावन बनतो.

हे स्पष्ट करण्यासाठी मुखपृष्ठावर खेळातील भोवऱ्याचे उदाहरण दिले आहे. भोवरा जसा दोरीने जितका जोरात खेचून फेकावा तितका तो जास्त वेळ फिरतो. त्याला कमी खेच दिली तर तो लवकर थांबतो. तसेच आपण जेवढे परमात्म स्मृतीत लवलीन राहू तेवढे आपले शरीर स्वस्थ राहिल आणि आयुष्यही वाढेल. हाच भाव अतिशय कल्पकरीतीने चित्रित करण्यात आला आहे. -- प्रकाशक, अमृतकुंभ.

वार्षिक वर्गणी रु. ६०/-

अर्धवार्षिक वर्गणी रु. ३०/-

आजीव सभासद वर्गणी रु. १,३००/-

-- अं त रं ग --

- संतुष्टता हीच आपली खरी प्रॉपर्टी (संपादकीय) २
- विश्वाचे अंतिम सत्य (कविता) ४
- परमात्म प्रेम हेच निःस्वार्थ प्रेम... ५
- भले बुरे जे घडून गेले... ७
- ईश्वरी विकास आराखडा ९
- पुरुषार्थाचे दुसरे पाऊल - सहनशीलता ११
- काळाची गरज - कर्मातीत अवस्था १४
- सचित्र सेवावृत्त १७
- साधी रहाणी, उच्च विचारसरणी २१
- तीव्र पुरुषार्थ अर्थात दृढतासंपन्न पुरुषार्थ २५
- नारीची महानता (कविता) २६
- राजयोग - जीवन जगण्याची कला २७
- साक्षात्कार व साक्षात अवतरण... २८
- सचित्र सेवावृत्त ३३

फोटो, लेख, आदी पाठविण्याचा पत्ता :

संपादक - अमृतकुंभ, द्वारा : प्रजापिता ब्रह्माकुमारीज्

ए-१०, वर्षा अपार्टमेंट, छत्रपती शिवाजी सोसायटी,

कोपरी कॉलनी, ठाणे (पूर्व) - ४००६०३

फोन : ०२२-२५३२२२०८. मोबाईल : ९८२००२३०९२

E-mail : meenakshi.bk@gmail.com

वर्गणी पाठविण्याचा पत्ता : बी.के.गोदावरी,

प्रकाशक अमृतकुंभ द्वारा : प्रजापिता ब्रह्माकुमारीज्,

ए-१०, वर्षा अपार्टमेंट, छत्रपती शिवाजी सोसायटी,

कोपरी कॉलनी, ठाणे (पूर्व) - ४००६०३.

प्रजापिता ब्रह्माकुमारी ईश्वरीय विश्व विद्यालयाचे मुखपत्र 'अमृतकुंभ' द्वैमासिक मुद्रक व प्रकाशक बी.के.गोदावरी यांनी परफेक्ट प्रिंट, २२ ज्योति इंडस्ट्रियल इस्टेट, नुरीबाबा दर्गा रोड, ठाणे (पश्चिम) - ४००६०९ येथे छापून प्रजापिता ब्रह्माकुमारीज्, लाईट हाऊस, वागळे इस्टेट, ठाणे (पश्चिम) - ४००६०४ येथे प्रसिद्ध केले - संपादक ब्र.कु.शिवाजी चौधरी.

संगणक अक्षरजुळणी : कु.मनिषा गोवळकर, ८ श्रीसदिच्छा सोसायटी, मीठ बंदर रोड, ठाणे (पूर्व) - ४०० ६०३.

संपादकीय . . ✍

संतुष्टता हीच आपली खरी प्रॉपर्टी

या नश्वर जगातील सर्वच गोष्टी विनाशी आहेत. विनाशी वस्तूंचा जेव्हा विनाश होतो तेव्हा त्याचे मनुष्याला दुःख होते. म्हणून या जगाला दुःखमय संसार असेही म्हटले जाते. परंतु जो साधक संतुष्टतेचा गुण धारण करतो तो या दुःखमय संसारात राहून स्वतःला सुखी बनवू शकतो. त्यामुळे संतुष्टता हा एक दिव्य गुण आहे. तो जणू राजाच्या मुकुटाप्रमाणे आहे. जसा एखादा राजा जोपर्यंत आपल्या मस्तकावर मुकुट धारण करीत नाही तोपर्यंत तो राजा वाटत नाही. त्याने मुकुट धारण केल्या-नंतरच त्याला राजा म्हटले जाते. तात्पर्य म्हणजे सर्वात मोठा गुण, विशेषता वा श्रेष्ठत्व संतुष्टताच आहे. याची धारणा कधी आणि कशी होते, हे आपण पाहूया.

□ ब्राह्मण जीवन अर्थात संतुष्ट जीवन

वर्तमान संगमयुगात (कलियुगाचा अंत व सत्ययुगाचा आदि यांचा संधीकाळ) जेव्हा आपण परमात्मा शिव पित्याला (शिवबाबाला) ओळखतो व ब्राह्मण (ब्रह्मामुख-वंशावली) बनतो तेव्हा आपल्याला अविनाशी ज्ञान, गुण आणि शक्तींचा वारसा प्राप्त होतो. याचेच गायन आहे 'बाबा मिला सब कुछ मिला' (अर्थात शिवबाबा मिळताच सर्व काही मिळाले). संगमयुगात आपल्याला इतकी प्राप्ती झाली आहे की आपल्या सर्व इच्छा जरी एकत्रित केल्या तरी त्यांच्या पद्मपटीने आपल्याला प्राप्ती झाली आहे. याचेच गायन आहे, 'अप्राप्त नही कोई वस्तु ब्राह्मणोंके खजानों में' म्हणूनच ब्राह्मण जीवनात सर्व प्राप्ती असल्याने, ते संतुष्ट जीवन होय. कारण संतुष्टतेचा आधार आहे सर्व प्राप्ती व असंतुष्टतेचा आधार आहे अप्राप्ती. संगमयुगात स्वयं भाग्यविधाता शिव परमात्मा आपला बनला आहे. त्याच्यापासून प्राप्त वारसा अथवा प्रॉपर्टी संतुष्टता आहे आणि आपल्या ब्राह्मण जीवनाची पर्सनॅलिटी (व्यक्तिमत्व) प्रसन्नता आहे. संतुष्टतेच्या विधीद्वारे आपल्या चेहऱ्यावर सदा प्रसन्नता दिसली पाहिजे. त्यामुळे आपल्या या खऱ्या प्रॉपर्टीचा व पर्सनॅलिटीचा सदैव अनुभव करा. या अनुभवा-

पासून कधीही वंचित राहू नका.

संतुष्ट आत्मा सदैव स्वतःशी (चारही विषयात) संतुष्ट असल्याचा अनुभव करील. त्याचबरोबर अन्य आत्मेही त्याच्याशी संतुष्ट राहतील. अशाप्रकारची संतुष्टता ही संपूर्णतेची निशाणी आहे. जितके जितके सर्व आत्म्यांचे संतुष्टतेचे आशीर्वाद, सूक्ष्म स्नेह वा सहयोग प्रत्येकवेळी आपल्याला प्राप्त होत राहिल तितके आपण संपूर्णतेच्या समीप पोचलो आहोत, असे समजावे. संतुष्ट आत्माच प्रभुप्रिय, लोकप्रिय आणि स्वयं प्रिय बनू शकतो. संतुष्ट आत्म्याची पारख या तीन गोष्टींवरून होते. त्यामुळे चेक करा की आपण कुठपर्यंत संतुष्ट आत्मा बनलो आहोत. याची सोपी निशाणी आहे, 'जो आवडतो सर्वांना, तोचि आवडे शिवबाबांना'.

□ संतुष्टतेचा आधार श्रीमतानुसार आचरण

ज्याचे प्रत्येक पाऊल (अर्थात संकल्प, बोल व कर्म) श्रीमतानुसार आहे त्याचे मन सदैव संतुष्ट असेल. त्याच्या मनात जरासुद्धा असंतुष्टता नसेल. कुठल्याही प्रकारची चलबिचल नसेल. सदा श्रीमतानुसार आचरण असल्याने तो संतुष्टमणी असेल. फलस्वरूप सदा खुश असेल. याउलट जो श्रीमतामध्ये मनमत मिक्स करेल त्याचे मन असंतुष्ट राहिल. यावरून सहजच पारख करता येईल की आपण श्रीमतावर चालतो की मनमतावर चालतो. जेव्हा मनात चलबिचल असेल किंवा खुशीचे प्रमाण कमी असेल तेव्हा हे चेक करा की कोणत्या श्रीमताची अवज्ञा होत आहे. त्यानुसार लगेचच चेंज (परिवर्तन) करा. तात्पर्य म्हणजे संतुष्टमणी बनण्यासाठी 'चेक व चेंज' या दोन्ही शक्तींची आवश्यकता आहे. या दोन्हीपैकी एकाचीही कमी असेल तर आपण सदा संतुष्ट राहू शकणार नाही. एवढंच नव्हे तर दुसऱ्यांनाही संतुष्ट करू शकणार नाही. त्यामुळे आपले आचरण श्रीमतानुसार आहे का, याचे यथार्थ चेकिंग रोज आवश्यक आहे. मुख्य म्हणजे आपल्या मधुरता संपन्न व्यवहाराने सर्वांना संतुष्ट करा.

□ सदा संतुष्ट राहण्यासाठी सहनशीलता आवश्यक

स्वतःला चेंज करण्याची शक्ती व संतुष्ट राहण्याची स्थिती तेव्हाच प्राप्त होईल जेव्हा आपल्यात सहनशीलता असेल. तसेच सहनशीलतेची धारणा ही आपल्या शांत स्वरूपावर अवलंबून आहे. त्याचबरोबर सदैव ही स्मृती ठेवा की मला संतुष्ट राहायचे आहे व दुसऱ्यांना देखील संतुष्ट करायचे आहे, म्हणजे कधीही क्रोध येणार नाही. जरी एखादी व्यक्ती वारंवार चूका करित असली तरी तिला परिवर्तन करण्यासाठी क्रोध करू नका. त्याऐवजी दयाळू बनून शुभभावना व शुभकामना संपन्न दृष्टी बाळगा म्हणजे सहज परिवर्तन होईल.

तसेच कोणत्याही आत्म्याचा अवगुण वा कमजोरी मनात न ठेवता प्रथम त्याला क्षमा करा. त्यानंतर त्याला त्याच्या महानतेची स्मृती द्या. त्याच्या वास्तविक स्वरूपाला व गुणांना समोर ठेऊन, त्याची महिमा करा. हीच आहे श्रेष्ठ मनसा सेवा. अशारीतीने स्वतः संतुष्ट रहा, दुसऱ्यांना संतुष्ट करा व संतुष्टतेच्या शक्तीने विश्वातदेखील संतुष्टतेचे प्रकंपन (वायब्रेशन) पसरवा. फलस्वरूप प्रत्येक स्थान, मग ते सेवास्थान असो वा प्रवृत्तीचे स्थान असो, ते निर्विघ्न बनेल तसेच सर्वांच्या मुखाद्वारे आपली वाहवा होत राहिल.

□ सर्वाना संतुष्ट करण्याचे साधन

सर्व आत्म्यांना संतुष्ट करण्याचे मुख्य साधन आहे - जसा समय, जशी परिस्थिती तसेच ज्याप्रकारचा आत्मा समोर असेल त्यानुसार स्वतःला परिवर्तन (मोल्ड) करणे. आपण आपल्या पुराण्या स्वभाव वा संस्काराच्या वशीभूत होता कामा नये. ज्याप्रमाणे आपण 'जसा देश तसा वेश' परिधान करतो त्याप्रमाणे जसा समय तसे आपल्या स्वभाव संस्कारात परिवर्तन करता आले पाहिजे. परंतु जशी एखादी वस्तू खूप कठीण असेल तर तिला मोल्ड करता येत नाही. तसेच एखाद्याचे संस्कार कठीण असतील तर ते समयानुसार मोल्ड करता येत नाहीत. त्यामुळे आपले संस्कार सहज, सुकर (इजी) असले पाहिजेत. जसा समय तसे परिवर्तन करता आले पाहिजे कारण अशाप्रकारे संस्कार परिवर्तन करण्याचा अभ्यास प्रत्येक आत्म्याचा आहे. संस्कारांचे परिवर्तन हे सृष्टिचक्रानुसार होतच असते.

कधी सतोप्रधान, कधी सतो, कधी रजो व तमो संस्कार समयानुसार बदलत असतात. आता संगमयुगात तर आपण नॉलेजफुल बनलो आहोत. सर्वाधिक उच्च पार्ट बजावित आहोत. शिवबाबांची मुले आपण मास्टर सर्वशक्तिवान आहोत त्यामुळे आपल्याला स्वभाव-संस्कारांचे परिवर्तन अति सहज करता आले पाहिजे.

□ संतुष्टमणी आत्म्याची विशेषता

संतुष्टमणी बनण्याचा आधार आहे संबंधातही संतुष्ट, संपत्तीतही संतुष्ट तसेच स्वास्थ्याविषयी संतुष्ट. संगमयुगात आपले सर्व संबंध एक अविनाशी शिवबाबांशी आहेत. तसेच त्यांच्याकडून आपल्याला सर्व गुण, सर्व शक्ती व सर्व ज्ञानरत्नांची अविनाशी संपत्ती प्राप्त आहे. त्याचबरोबर आत्मा सदा स्वस्थ व शक्तिशाली असल्याने आत्म्याचे श्रेष्ठ स्वास्थ्य प्राप्त आहे. (येथे शरीराची गोष्ट नाही) फलस्वरूप आपण संतुष्टमणी आहोत. आपलेच गायन आहे - 'पाना था सो पा लिया'.

□ सदा संतुष्ट राहण्यासाठी आवश्यक पुरुषार्थ

सदा संतुष्ट राहण्यासाठी आपला आंतरिक पुरुषार्थ हा असला पाहिजे की आपल्या कर्माद्वारे स्वतःला दुःख होता कामा नये तसेच दुसऱ्यालाही दुःख होता कामा नये. सुख आपला अधिकार आहे, खुशी आपला अधिकार आहे. त्यामुळे जरी आपले शरीर सुटले तरी खुशी सोडता कामा नये कारण खुशी अधिक मूल्यवान आहे. मनाची शांती अन्य गोष्टीपेक्षा अधिक मौलिक आहे. तो आपला निजी गुण आहे परंतु कित्येक लोक असेही असतात की त्यांचा संस्कारच मुळी अशांती पसरविणे हा असतो. त्यामुळे त्यांना आपण कितीही शांतीचे ज्ञान दिले तरी ते कधीही शांत राहू शकत नाहीत. आपण त्यांच्याशी बोलणे जरी बंद केले तरी आपल्याशी लढत राहतील कारण त्यांचा संस्कारच लढण्याचा असतो. अशा परिस्थितीत आपण शांत स्वरूपात स्थित राहून सहनशीलता धारण केली पाहिजे तरच आपण सदा संतुष्ट राहू शकू.

दुसरी गोष्ट म्हणजे आपण 'इच्छा मात्रम् अविद्या' बनले पाहिजे कारण परमात्मा पित्याने आपल्याला खूप काही दिले आहे. त्यामुळे प्रत्येक पावलावर आपण त्याला

धन्यवाद दिले पाहिजेत. जर आपल्यात संतुष्टतेचा गुण असेल तर शिवबाबा आपल्याला अजूनही देतील. आपण संतुष्ट राहिलो तर प्रकृतीदेखील आपली दासी बनेल. परंतु कित्येकदा दुसऱ्यांच्या घरातील सुख-सुविधांची साधने पाहून आपण ईर्ष्या करू लागतो. ती साधने आपल्याला देखील प्राप्त व्हावीत अशी इच्छा उत्पन्न होते. जेव्हा ती इच्छा पूर्ण होत नाही तेव्हा दुःख होते. आपण असंतुष्ट होतो. कित्येकदा मनुष्य वस्तूंची इच्छा करीत नाही परंतु नाम, मान, शान यांची इच्छा मात्र ठेवतो. वास्तविक ही इच्छा देखील असता कामा नये. कारण प्रत्येक व्यक्ती आपल्याला मान देईल, आपली महिमा करेल, हे संभव नाही. प्रत्येकाचा दृष्टिकोन, विचार व संस्कार भिन्न-भिन्न आहेत. जशी एखाद्या नाटकात प्रत्येक कलाकाराची भूमिका वेगवेगळी असते तसेच सृष्टी हा देखील एक रंग-मंच आहे. त्यामुळे सदैव लक्षात ठेवा की हे अनादि नाटक (ड्रामा) आहे. यात प्रत्येक आत्मा आपला विशेष पार्ट बजावत आहे. त्यामुळे साक्षी द्रष्टा बनून, या नाटकातील प्रत्येकाचा पार्ट बघा म्हणजे आपली स्थिती अतिशय मधुर व सदा संतुष्ट राहिल.

□ संतुष्टता हीच संपूर्णतेची मुख्य निशाणी

आता समयानुसार आपली स्थिती संपूर्णतेच्या समीप असली पाहिजे. संपूर्णतेची मुख्य निशाणी आहे, स्वयं सदा संतुष्ट तसेच अन्य आत्मेही आपल्याशी संतुष्ट राहतील. संतुष्ट आत्म्याच्या संपर्कात कसेही संस्कार असणारा, असंतुष्ट आत्मा जरी आला तरी तो अनुभव करील की माझ्या स्वतःच्या संस्कारांमुळे मी असंतुष्ट राहतो परंतु या संतुष्ट आत्म्याची माझ्याविषयी स्नेह आणि सहयोगाचीच भावना आहे. त्यामुळे संतुष्ट आत्म्याविषयी कोणीही कधी तक्रार करणार नाही की हा मला संतुष्ट करू शकत नाही. तात्पर्य म्हणजे सर्व आत्म्यांपासून त्याला संतुष्टमणीचे सर्टिफिकेट प्राप्त असेल; हीच आहे संपूर्णतेच्या समीप आत्म्याची निशाणी. म्हणूनच जितकी आपल्यात संपूर्णता येत जाईल तितकीच सर्व आत्म्यांची आपल्याविषयीची संतुष्टता वाढत जाईल अर्थात आपण लोकप्रिय बनत जाऊ. असा संतुष्ट आत्माच अनेक आत्म्यांचा इष्ट देव बनू शकतो. ❖❖❖

विश्वाचे अंतिम सत्य

सुवर्णयोग जुळूनी आला, विश्वाचे गूढ उमजले मजला
तेची गूढ प्रगट करण्या श्रेय मात्र अमृतकुंभाला ॥ १ ॥
ज्ञान साधारण समजूनी प्राप्त करण्यासी गेलो
विश्वाचे अंतिम सत्य जाणूनी आनंदे नाचू लागलो ॥ २ ॥
मानव जीवन बनविले तर ते होईल हिरेतुल्य
लक्ष्यहीन मानवाचे जीवन मात्र कवडीतुल्य ॥ ३ ॥
मानव निर्मित ज्ञान व विज्ञानही सदा अपूर्ण
परमात्म ज्ञान ऐकूनी समाधान होई परिपूर्ण ॥ ४ ॥
जीवसृष्टीचे संशोधन असे गीतेच्या एकाच श्लोकात
पुरुष आणि प्रकृती अनादि आहेत या मानव लोकात ॥५ ॥
तीनही काळांचे यथार्थ ज्ञान नाही कोणत्याच शास्त्रात
सृष्टीचा आदि-मध्य-अंत जाणूया ईश्वरीय ज्ञानात ॥६ ॥
मनुष्यनिर्मित शास्त्रात व विचारात असते मनमानी
परमात्म्यासी सर्वव्यापी म्हणूनी करू नकोस धर्मग्लानी ॥७ ॥
हे आत्मन्, जागा होशील कां तू अज्ञान अंधःकारातूनी
तुझ्याच उद्धारार्थ सद्गुरु आला परमधामातूनी ॥८ ॥
मान्य असे तुजला, मृत्युसमयी गमन होते आत्म्यांचे
मग सांग मजला पुढे काय जाहले सत्ययुगी देवात्म्यांचे ॥९ ॥
स्वर्ग नरकाविषयी केल्यास तू भिन्न-भिन्न वल्गना
स्वर्ग, नर्क भूतलावरीच असतो ही नव्हे कल्पना ॥१० ॥
वैज्ञानिक प्रगतीने होत नाही श्रेष्ठ कर्म वा कृती
आध्यात्मिकताच निर्माण करते सर्वश्रेष्ठ दैवी संस्कृती ॥११ ॥
श्रीमताप्रमाणे कर्म करणे ब्रह्मावत्सांसाठी यथायोग्य
नराचा श्री नारायण होणे हेची त्यांचे सर्वोत्तम भाग्य ॥१२ ॥
पूजा, उपवास व कर्मकांडांचा वृथा अभिमान नसावा
हमसो सोहम्या दिव्य स्मृतीचा स्वमान मात्र असावा ॥१३ ॥
संगमयुग असते जन्मजन्मांतरीचे भाग्य घडविण्यासाठी
स्वयं भाग्यविधाता अवतरित झाला आहे तुझ्याचसाठी ॥१४ ॥
ज्ञानसागराने ज्ञानामृत दिधले तुजला या मृत्युलोकी
अमृतकुंभ प्राशन करूनी अमर होशील अमरलोकी ॥१५ ॥
विश्वाचे अंतिम सत्य एकची तो निराकार परमात्मा
अंतिम सत्याला जाणूनी धन्य होईल मनुष्यआत्मा ॥१६ ॥

-- ब्र. कु. जगदीश दीक्षित, पुणे.

परमात्म प्रेम हेच खरे निःस्वार्थ प्रेम आहे त्याची परतफेड करण्यासाठी समान बना

(दादी गुलजारजी).

परमात्म प्रेम हेच खरे निःस्वार्थ प्रेम आहे. आत्म्यांचे आत्म्यांवर सुद्धा प्रेम असते परंतु त्यात स्वार्थ जरूर असतो. समजा वर्तमान काळात नसेल परंतु भविष्यासाठी नक्की असेल. भविष्यात आपल्याकरता तो हे करेल, ते करेल, असा कुठला ना कुठला स्वार्थ असतो. परंतु परमात्म प्रेम निःस्वार्थ आहे कारण परमात्मा स्वार्थ तरी कोणत्या गोष्टीचा ठेवेल? तो तर सदा दाता आहे. आपल्या सर्व मुलांना देणारा आहे. त्याला आपल्याकडून काही पाहिजे का? मुळात आपल्याकडे असे काय आहे, जे त्याला हवे आहे? खरं तर आपल्यात जे अवगुण आहेत, ज्या कमी-कमजोरी आहेत, त्याच तो मागतो. या जगात असा कोणी लौकिक पिता असेल जो कुठलाही स्वार्थ न बाळगता, सदैव हीच कल्याणाची भावना ठेवत असेल की आपल्या मुलातील सर्व कमजोरी आपण घेऊ म्हणजे आपला मुलगा श्रेष्ठ बनेल? ही विशेषता फक्त पारलौकिक पिता परमात्म्याची आहे. म्हणूनच रोज शिवबाबा आपल्या लाडक्या मुलांसाठी ज्ञानमुरली पाठवितात. रोजची मुरली तरी काय आहे? एक प्रेमपत्र आहे. रोज इतक्या प्रेमाने व इतके मोठे पत्र (चार पानांचे), अगदी न चुकता, शिवबाबा आपल्याला पाठवितात. साऱ्या कल्पात असा पिता आपल्या कुणालाच मिळाला नसेल. अगदी लक्ष्मी-नारायणाने सुद्धा आपल्या मुलाला रोज असे पत्र लिहिले नसेल. त्यामुळेच संगमयुगातील परमात्म प्रेम हे खरोखर अगाध व अवर्णनीय आहे.

शिवबाबा आपल्याला रोज नवीन वरदान देतात. या जगातील गुरुसुद्धा वरदान देतात परंतु रोज वरदान देणारा गुरु कुणी पाहिला आहे का? त्याचबरोबर असा टीचर कुणी पाहिला आहे का जो इतक्या दुरून (परमधामहून) शिकविण्यासाठी येतो? परमधाम किती किलोमीटर दूर आहे, याची मोजणीसुद्धा करता येत नाही. परंतु शिवबाबा मात्र आपल्याला शिकविण्यासाठी रोज परमधामहून येतात.

कुणालाही विचारले तरी प्रत्येकजण हेच म्हणेल की ते माझ्यासाठी येतात. कधी कारणे-अकारणे आपण मुरली-साठी सेंटरवर जाऊ शकलो नाही तरी शिवबाबा मात्र अगदी न चुकता वेळेवर येतात.

शिवबाबांचे आपल्या मुलांवर इतके प्रेम आहे की मुरलीच्या सुरुवातीपासून शेवटपर्यंत ते अनेकवेळा, 'मीठे बच्चे, सिकीलधे बच्चे, लाडके बच्चे, प्यारे बच्चे' असे संबोधन करतात. प्रिय मुलांनो, असे करू नका. लाडक्या मुलांनो, असे करा. अशाप्रकारे रोज अनेक गोष्टी समजावून सांगतात. खरोखर आपल्या मुलांवर इतकं प्रेम करणारा पिता दुसरा कुणी असेल का? लौकिक पिता तर दुरूनच आपल्या मुलाला म्हणेल, 'बरं ठीक आहे.' आजकालची मुलेही बापाला दुरूनच 'गुड मॉर्निंग' करतात व चालू पडतात. परंतु आपण मात्र शिवबाबांची आज्ञाधारक मुले आहोत. त्यांच्या श्रीमतानुसार आपला प्रत्येक संकल्प, बोल आणि कर्म असावे, याकडे आपले लक्ष असते. मुरलीच्या शेवटी शिवबाबा मुलांना यादप्यार देतात व नमस्ते करतात. त्यांच्या रिटर्नमध्ये आपणही बाबांना यादप्यार देतो व नमस्ते करतो. अशा या परमात्म प्रेमाविषयी एक सुंदर गीत आहे, 'इतना प्यार करेगा कौन?' खर तर लक्ष्मी-नारायणाच्या मुलालाही इतकं प्रेम मिळणार नाही जितकं प्रेम आता बाबा आपल्यावर करतात. त्यामुळेच संगमयुगात आपण मुले सदैव परमात्म प्रेमात लीन असतो. एक बाबा, एक मुरली आणि एक मधुबन हाच आपला संसार असतो. ही सारी किमया असते निःस्वार्थ प्रभुप्रेमाची!

आपलं देखील बाबांवर खूप प्रेम आहे कारण बाबांनी आपल्यातील कुठलाही अवगुण पाहिला नाही. भक्तिमार्गात तर शिवबाबांना सर्वव्यापी समजून, त्यांची खूप ग्लानी केली. विकारांच्या अधीन होऊन, विकारी पतित बनलो. आपला स्वभाव-संस्कार अतिशय वाईट बनला होता. हे काही न पाहता बाबांनी मोठ्या प्रेमाने आपला स्वीकार

केला. शिवबाबा हेच म्हणाले, 'मुलांनो, तुम्ही माझे आहात.' बाबा सदैव हेच म्हणतात, 'तुम्ही जे आहात, जसे आहात, माझे आहात.' आपणही म्हणतो, 'बाबा, तुम्ही जसे आहात, निराकारी आहात, परमधामनिवासी आहात, आमचे आहात.' अशारीतीने अगदी सहज आपण बाबांचे बनलो आहोत. तसेच आता शिवबाबा आपल्याला सांगतात, 'तुम्ही ब्राह्मण परिवाराचे आहात त्यामुळे तुम्ही देखील कोणाचे अवगुण पाहू नका. समजा कोणामध्ये वाईट संस्कार असतील तर ते मागील ६३ जन्मांचे संस्कार आहेत. ते मिटविण्यासाठीच तर तो आत्मा बाबांचा बनला आहे ना? त्यासाठी तो पुरुषार्थ देखील करीत आहे. शेवटी तो संस्कार परिवर्तनात यशस्वी जरूर होईल.'

शिवबाबा सांगतात, 'मुलांनो, कोणतीही नकारात्मक गोष्ट पाहू नका.' परंतु एखाद्या व्यक्तीमध्ये नकारात्मक गोष्ट असेल तर अवश्य दिसेल. यावर शिवबाबा सांगतात की नकारात्मक गोष्टीला सकारात्मक मध्ये परिवर्तन करा. जसे गुलाबाच्या रोपट्याला जे खत दिले जाते, ते तर दुर्गंधी असते परंतु ते घेऊन सुद्धा गुलाब मात्र आपल्याला सुगंधच देतो. गुलाबामध्ये ही परिवर्तन शक्ती आहे. गुलाबाचे फूल तर आपली रचना आहे. एवढंच नव्हे सारी प्रकृती आपली रचना आहे. मग नकारात्मक गोष्टींना सकारात्मक मध्ये परिवर्तन करण्याची शक्ती आपल्यात असलीच पाहिजे. समजा एखादी व्यक्ती आपल्यावर क्रोध करीत असेल आणि आपण सहनशक्ती धारण करून शांत राहिलो तर ते आपल्याच फायद्याचे आहे कारण आपण शांत राहून श्रीमताचे पालन केले व श्रीमताचे पालन केल्याने आपले पुण्य जमा झाले. सर्वात महत्वाची गोष्ट म्हणजे सदैव शिवबाबांना समोर ठेवा म्हणजे कधीही नकारात्मक गोष्ट, नकारात्मक रूपात दिसणार नाही, सकारात्मक दिसेल. शिवबाबा जसे पतितपावन आहेत तशी आपण त्यांची मुले देखील मास्टर पतितपावन आहोत. आपल्या शुभ व श्रेष्ठ स्मृती, वृत्ती, दृष्टी व कृतीद्वारे पतित सृष्टीला पावन बनविण्याच्या ईश्वरी कार्यात आपण सहयोगी आहोत, हे सदैव लक्षात ठेवा.

आता समयानुसार शिवबाबांची आज्ञा आहे की व्यर्थ समाप्त करा. त्यासाठी आपल्या प्रत्येक संकल्पाचे चेकिंग

करा. आपला एक संकल्पसुद्धा व्यर्थ नसावा. अशाप्रकारे मनसा शक्तीवर लक्ष दिले तर वाणी व कर्म आपोआपच ठीक होईल. व्यर्थ संकल्प हे अनावश्यक असतात. तेच आपला समय व्यर्थ घालवतात. आपण तो समय वाचवून, तीव्र पुरुषार्थ करण्यात सफल केला पाहिजे. रोज चेक केले पाहिजे की मनसा, वाचा, कर्मणा व संबंध-संपर्कात व्यर्थ किती व समर्थ किती आहे. अशाप्रकारे व्यर्थची समाप्ती करून आपण बापसमान बनले पाहिजे. हीच परमात्म प्रेमाची खरी परतफेड होय. ❖❖❖

वाचकांशी हितगुज

- अमृतकुंभ व अमृतकलश या दोन्ही द्वैमासिकांचा विचार करता सन २०१४-१५ हे मराठी द्वैमासिकाचे ३०वे वर्ष आहे. तसेच दिनांक २७ फेब्रुवारी रोजी, महाशिवरात्रीच्या पावन पर्वावर अमृतकुंभच्या नवीन संकेत स्थळाचे (वेब साइटचे) अनावरण करण्यात आले. (योगायोगाने २७ फेब्रुवारी हा 'मराठी भाषा गौरवदिन' म्हणून देखील दरवर्षी साजरा केला जातो.) खरं तर आता अमृतकुंभद्वारे ईश्वरी ज्ञान अमृत, विश्वभरातील मराठी भाषिक बांधवांपर्यंत पोचणार आहे, ही अतिशय आनंदाची गोष्ट आहे. त्या अनुषंगाने अनेकांकडून शुभेच्छा प्राप्त झाल्या आहेत. त्या सर्वांचे मनःपूर्वक आभार! E-magazine या संकल्पनेचा अवश्य प्रसार करावा.
- काही सेवाकेंद्रांकडून 'अमृतकुंभ'ची सन २०१४-१५ ची मागणी अद्याप प्राप्त झाली नसल्याने, संबंधित टीचर भगिनींनी ती फोन, ई-मेल वा स्पीड पोस्टद्वारे त्वरीत कळवावी. तसेच वर्गणीची रक्कम शक्य तितक्या लवकर पाठवून ईश्वरी सेवेत सहयोग द्यावा. मुख्य म्हणजे चालू वर्षाची वर्गणी ही मागील वर्षा इतकीच ठेवण्यात आली आहे.
- आपले विशेष काही अनुभव, लेख, कविता तसेच काही सूचना असल्यास त्या अवश्य कळवाव्यात.

-- प्रकाशक, अमृतकुंभ.

भले बुरे जे घडून गेले...

(ब्र. कु. शिवानी बहेन यांच्या 'हॅपिनेस इंडेक्स' या पुस्तकावर आधारित)

जीवनाच्या प्रवासात आपली परीक्षा पाहणारे अनेक प्रसंग येतात. नात्यांचे गोफ विणताना सुख-दुःख, मान-अपमान, हसू आणि आसू दोन्ही सोबत करत असतात. आपली समजूत असते की मी मागचं सगळं विसरलो आहोत पण तशीच परिस्थिती आयुष्यात पुन्हा आली तर आपल्या स्मृतीत खोलवर दडून राहिलेला तो घटनाक्रम आठवू लागतो ज्यामुळे आपली आताची खुशी गायब होऊन उदास वाटू लागते. या लेखात आपण बघूया की भूतकाळात घडून गेलेल्या दुःखद घटना आपल्या वर्तमान-काळातील खुशीला कशा प्रभावित करतात.

□ आठवणींची उजळणी भूतकाळाला वर्तमान बनवते

भूतकाळ अर्थात घडून गेलेलं जे मी मागे वळून बदलू शकत नाही. गत आयुष्याला आठवताना नकोशा आठवणी टाळण्यासाठी आपण स्वतःला समजावत असतो की 'जे घडायचं होतं ते घडून गेलं' पण प्रत्येक वेळेस नकळत मनात त्या प्रसंगाची उजळणी होऊन दुःखाची तीव्रता अनुभवतही असतो ज्यामुळे भूतकाळ आपला वर्तमान बनतो. तज्ञांच्या मते आजचा मानव जवळपास ८०% वेळ भूतकाळातील घटनांच्या चिंतनात तर उरलेला २०% वेळ भविष्यात होऊ शकणाऱ्या गोष्टींवर विचार करण्यात घालवतो. काळाची गती इतकी तीव्र आहे की एक-एक परिस्थिती, एक-एक क्षण जो मागे पडला तो भूतकाळात जमा होतो. आता या क्षणी मी जितका भूतकाळाचा किंवा भविष्याचा विचार करेन तितका माझा वर्तमानातील वेळ व्यर्थ निघून जाईल.

□ वर्तमानकाळात जगणे आयुष्याला स्थैर्य देते

वर्तमानातील खुशी कायम ठेवण्यासाठी आपल्या मनातील विचारांबद्दल मानवाने सजग राहिले पाहिजे. वास्तवात जगणे हे विचारपूर्वक व योग्य तो निर्णय घेण्यासाठीही आवश्यक असते. समजा आपण उभे असलेल्या ठिकाणी अचानक आग लागली. जर माझ्या मनात 'बापरे आता काय होईल? किती नुकसान होईल?' असे भीती निर्माण

करणारे विचार आले तर माझी मनोवस्था स्थिर राहणार नाही. परिस्थितीशी सामना करण्याची ताकद उरणार नाही. भूतकाळाचा किंवा भविष्याचा विचार करत राहिल्याने मन अशांत होतं कारण या दोन्ही गोष्टी आपल्या हातात नाहीत. भूतकाळ आठवण्याचं स्पष्टीकरण देताना असं म्हटलं जात की 'मागील घटनांपासूनच तर आपण योग्य तो बोध घेत असतो', 'आजचा हा दृष्टिकोन तयार होण्यासाठी ती भूतकाळातील घटनाच कारणीभूत आहे', इत्यादी. कित्येकदा कुटुंबात घडणारे लहान-मोठे प्रसंग आपण पुन्हा-पुन्हा आठवत राहतो. उदाहरणार्थ, अमुक एक व्यक्ती माझ्याशी तेव्हा नीट बोलली नाही, कुण्या नातेवाईकाने विश्वासघात केला किंवा कुणीतरी व्यापारधंद्यात फसवले. समजा तुमच्याशी वेगळ्या विषयावर बोलतानाही माझ्या मनात हेच विचार घोळत असतील तर नकळत संभाषणाची गाडी त्या प्रसंगाकडे, त्यातील व्यक्तींकडे वळेल. अशावेळी बोलताना व्यक्त होणारा माझा राग, दुःख, तिरस्कार हेच सांगत असतो की अजूनही मला वाटतय की त्यावेळी त्यांनी असं वागायला, बोलायला नको होतं. ज्यावर नियंत्रण मिळवणं शक्य नाही अशा गोष्टींवर विचार करीत राहिल्याने आपण स्वतःच स्थैर्य, मनःशांती घालवून बसतो.

□ आपल्या भावनांवर लक्ष केंद्रित करणे आवश्यक असते

सभोवतालचे वातावरण कधी गरम, कधी थंड असे सतत बदलत असेल तर त्याचा माझ्या प्रकृतीवर होणारा संभाव्य परिणाम ओळखून स्वतःची काळजी घेणे, एवढेच माझ्या हातात आहे. निसर्गाची चिंता करून काही उपयोग नाही. त्याचप्रमाणे इतर लोकांनी यापुढे माझ्याशी नीट बोलावं अशी माझी इच्छा असली तरी ते मी ठरवू शकत नाही. पण कुणी कितीही वाईट बोललं, टोमणे मारले तरी स्वतःला दुःखी न करणं हे मात्र मी निश्चितपणे करू शकते. अध्यात्म आपल्याला सकारात्मक विचार करायला, स्वतःवर लक्ष केंद्रित करायला शिकवतं. जेव्हा आपण

मेडिटेशन (ध्यान) करतो तेव्हा आपसूकच मनातल्या विचारांची गती कमी होऊ लागते. राजयोग मेडिटेशनच्या अभ्यासाने वर्तमानकाळातील ज्या गोष्टींवर नियंत्रण मिळवणे शक्य आहे, त्यावरच लक्ष केंद्रित करून शांतचित्ताने निर्णय घेणे आपल्याला शक्य होते. आयुष्यात पुष्कळ गोष्टी घडत असतात. किती लोकांना मी समजावू शकते की माझं म्हणण बरोबर आहे किंवा तुम्ही हे अमुक एका पद्धतीने करायला हवं. जगातील सर्व लोकांच वागणं मी नियंत्रित तर करू शकत नाही. परंतु मी एका गोष्टीच भान नक्कीच ठेवू शकते ते म्हणजे, कोणाही व्यक्तीशी बोलताना त्या संवादावर भूतकाळातील आठवणींची उगाच छाया पडू द्यायची नाही. तात्पर्य म्हणजे आपल्याला जर वर्तमानात खरंच सुखी व्हायचं असेल तर भूतकाळ विसरायला हवा.

□ परिस्थितीची नाही, आपल्या विचारचक्राची पुनरावृत्ती होत असते

आपण एखाद्या चित्रपटाची कॅसेट १० वेळा पाहिली असेल तर ११व्या वेळी बघताना डोळ्यात पाणी उभे करणारा अमुक एक प्रसंग येण्याआधी, आपण मनात ते दृश्य जसेच्या तसे निर्माण करू शकतो. प्रत्यक्ष आयुष्यात समजा कधीकाळी अपमान झाल्याची जाणीव झाल्याने आपण अतिशय दुखावले गेले होतो पण वर्तमानात आपण तो प्रसंग आठवला तरी ती वेळ, त्या व्यक्ती, तेच संभाषण, तशीच परिस्थिती हुबेहुब पुन्हा समोर येणं शक्य नाही. आपण मात्र मनातल्या मनात जेव्हा-जेव्हा त्या कटू आठवणींची उजळणी करू, तेव्हा-तेव्हा आपल्याला त्या अपमानाची, दुःखाची अनुभूती होईल. इथे परिस्थितीची नव्हे तर आपल्या विचारचक्राची पुनरावृत्ती झाल्यामुळे असे घडते. परिणामतः आताही आपल्याकडून तशीच नकारात्मक उर्जा समोरच्या व्यक्तीला पाठवली जाईल. मग तसाच राग, चिडचिड, कटू वक्तव्य, इत्यादी प्रतिसाद त्यांच्याकडूनही येईल. अशाने दोन व्यक्तींमधील संबंध सुधारण्याऐवजी आणखीनच गुंता-गुंतीचे होऊन बसतात. भूतकाळातील अशा घटनांची आपण जितकी पुनर्निर्मिती करू तितकं ते आपलं वर्तमान बनतं आणि त्याचा प्रभाव भविष्यावरही पडतो.

□ मनी क्षमाभाव जागृत झाल्याने अंतरीचे दुःख हलके होते

कित्येकदा असं होतं की काही तासांपूर्वी घडलेली घटना आपण विसरतो पण १० वर्षांपूर्वी घडून गेलेले, मुख्यत्वे दुःखाचे, अपमानाचे प्रसंग मात्र विसरू शकत नाही. विशेषकरून कुटुंबात कोणत्याही नात्यात भांडण झालं तर रागाच्या भरात म्हटल जातं, 'मी हे जन्मभर लक्षात ठेवेन. या आयुष्यात तुम्हाला कधीही क्षमा करू शकणार नाही.' जणू आपण ठरवत असतो की अंतरीचे हे दुःख मी नेहमीच सोबत बाळगणार आहे. परंतु विचार करा की याचा सर्वात जास्त त्रास आपल्यालाच होणार आहे. यासाठी थोडा वेळ देऊन स्वतःशी संवाद साधावा लागेल. तटस्थपणे घडलेल्या घटनेतील आपल्या भूमिकेचा विचार करा. त्या परिस्थितीत आपले वागणे बरोबर होते असा विश्वास वाटला तर, मोठ्या मनाने इतरांना क्षमा करा. काही तास, काही दिवस की कित्येक वर्ष ते दुःख सहन करायचं, हे प्रत्येकाने ठरवायला हवं. सुरुवातीस वेळ लागेल पण अंतर्मुखी राहून आपण स्वतःवर जितकी मेहनत घेऊ तितकं हे अंतर कमी होत जाईल. वर्तमानात सुखी होण्यासाठी दुखावले गेल्याची भावना दूर केली की मग त्या घटनेची आठवण त्रासदायक ठरणार नाही. ज्याप्रमाणे आनंदाची, खुशीची निर्मिती करणे आपल्या हातात आहे त्याप्रमाणे नकारात्मक भावनांना आवर घालणेही आपल्याला शक्य आहे. अशाने मनात जे अदृश्य बंधन निर्माण झालेलं होतं त्यापासून स्वतंत्र झाल्याची अनुभूती होते.

□ ड्रिल (मेडिटेशनचा अभ्यास)

आरामदायक स्थितीमध्ये बसा. पाठीचा कणा स्थिर असू द्या. हळूहळू मनातील विचारांवर लक्ष केंद्रित करा. आजपावेतो मी अनेक गोष्टी पकडून बसलो होतो. परिस्थिती, लोकांचं वागण, तेच दुःख, तीच अस्वस्थता. आठवण येताच आजही नकारात्मक भावना मनाला वेढून टाकते. पण आज या क्षणी मी प्रतिज्ञा करीत आहे आज-पासून स्वतःला आणखी दुःखी करणार नाही. सर्वशक्तिवान परमात्मा पित्याची मी संतान आहे. मी एक शक्तिशाली

► पान क्र. १० वर

ईश्वरी विकास आराखडा

-- ब्र.कु.मुग्धा तांबे, नाशिक.

सर्वत्र तुताऱ्या, रणशिंग फुंकली जात आहेत. पडघम वाजू लागले आहेत. ढोल-ताशाचा आवाजही जोर धरू लागला आहे. तुम्ही ओळखले असेलच ही नांदी कशाची आहे. अहो, सार्वत्रिक निवडणुका जाहीर झाल्या आहेत ना ! वेगवेगळी समीकरणे निर्माण होत आहेत. केलेल्या कामांची जंत्री सादर केली जात आहे. आश्वासनांची खिरापत वाटली जात आहे. सर्व देशातील वातावरणात निवडणुकीचा ज्वर चढायला सुरुवात झाली आहे. हा लेख प्रसिद्ध होईपर्यंत कदाचित एक टप्पा पार पडलाही असेल. असो. या सर्व गोंधळात आपल्याला पडायचे नाही.

वाचकहो ! काही महिन्यांपूर्वी अनेक शहरांच्या विकास आराखड्याचा प्रश्न ऐरणीवर होता. काही शहरांमध्ये हा विकास आराखडा मंजूर झाला तर काही ठिकाणी नामंजूर. भारत एक विकसनशील देश आहे. या देशाच्या विकासासाठी जागतिक बँकेबरोबरच इतर अनेक विकसीत देशांची मदत होत आहे. पण आपण जाणतोच की या सर्व गोष्टी अल्पकालिन आहेत. या अनेकविध योजनांमुळे सामाजिक, आर्थिक आणि राष्ट्रीय विकास कदाचित होईल. पण खरी समस्या आहे, व्यक्तीच्या आंतरीक विकासाची. हा विकास साधण्यासाठी कोणत्याही मर्यादित शक्तीचा उपयोग नाही. म्हणूनच शिवबाबांनी ७८ वर्षांपूर्वीच एक विकास आराखडा अंमलात आणण्यास सुरुवात केली आहे, ज्याद्वारे व्यक्तिगत विकासाबरोबरच सामाजिक, आर्थिक व वैश्विक विकास शक्य होणार आहे.

कोणताही विकास आराखडा तयार करताना प्रथम सर्वेक्षण केले जाते. त्यानंतर योग्य नियोजन करून त्यावर कार्यवाही केली जाते व नंतर त्याचे परिणाम दिसून येतात. अशाप्रकारे एखाद्या शहराचा, प्रदेशाचा वा देशाचा विकास साधला जातो. पण आज आपण येथे विचारात घेणार आहोत वैश्विक विकास. हा विकास साधण्याचे कार्य ईश्वरी शक्तीशिवाय कोणाच्याच हातात नाही. भारतात स्वातंत्र्य प्राप्तीनंतर अनेक पंचवार्षिक योजना राबविल्या

गेल्या. त्याचप्रमाणे परमपिता परमात्म्याची या पुरुषोत्तम संगमयुगात वैश्विक विकासासाठी एक योजना आंतरराष्ट्रीय पातळीवर राबविली जात आहे.

या योजनेची सुरुवात व्यक्तिगत पातळीवर होते. जेव्हा सात दिवसांचा ईश्वरीय राजयोगाचा पाठ्यक्रम व्यक्ती पूर्ण करते तेव्हाच विकासाच्या प्राथमिक अवस्थेत ती प्रवेश करते. या सात दिवसात तिला स्वतःचा परिचय होतो. त्याचबरोबर त्रयस्थ दृष्टिकोनातून ती स्वतःला बघायला म्हणजेच पारखायला सुरुवात करते. हे आहे सर्वेक्षण. येथे शारीरिक विकास करावयाचा नसून आध्यात्मिक किंवा आत्मिक विकासाचे उद्दिष्ट आहे. या सर्वेक्षणात व्यक्तीला लक्षात येते की मला मन, बुद्धी व संस्कार या तीन सूक्ष्म शक्तींचा म्हणजेच आत्म्याचा विकास करायचा आहे.

त्यानंतरची पायरी आहे नियोजन. एकदा कोणत्या गोष्टी करणे अपेक्षित आहे हे समजले की काय करायला पाहिजे त्याचे नियोजन सुरू होते. याची सुरुवात होते संकल्पांच्या नियोजनाने. कारण आपला संकल्प हाच दृष्टी, वृत्ती, बोल व कर्म यांचा पाया आहे. संकल्पांच्या नियोजनात महत्वाचे ठरते नकारात्मक व व्यर्थ संकल्पांचे नियोजन. कारण हेच संकल्प मानसिक शक्तीचा न्हास मोठ्या प्रमाणात करतात. जसा-जसा राजयोगाचा अभ्यास व्यक्ती वाढवते, तशी-तशी बुद्धी परिवर्तन होते. ईश्वरीय गुणांच्या धारणेने संस्कारांचे नियोजन करता येणे शक्य होते.

संकल्पांचे व्यवस्थापन करताना मनात येणाऱ्या विचारां-वर नजर ठेवण्याची व अनावश्यक विचार दूर करण्याची सवय लावली जाते. असे केल्याने मानसिक शक्ती वाढू लागते. संकल्पांच्या व्यवस्थापनाने बुद्धीचेही व्यवस्थापन होते. अनेक ठिकाणी कारणे-अकारणे अडकलेली बुद्धी मुक्त होऊ लागते. एक परमात्म्याशी सर्व संबंध जोडण्याच्या युक्तीने बुद्धीला चांगल्या विचारांचे खाद्य मिळते. या दोन्ही सूक्ष्म शक्तींचे व्यवस्थापन संस्कारांच्या व्यवस्थापनास

मदत करते. आदि-अनादि संस्कारांचा परिचय झाल्याने इतर प्रकारच्या संस्कारांपासून सहजच मुक्तता मिळवता येते. या संस्कारांच्या प्रभावाने साहजिकच मन व बुद्धी देखील योग्यप्रकारे कार्य करू लागतात.

आत्मिक शक्तींच्या व्यवस्थापनानंतर प्रत्यक्ष कार्य-वाहीस सुरुवात होते. वर उल्लेख केल्याप्रमाणे दृष्टी, वृत्ती आणि कृती बदलत जाते. अनेक वाईट सवयी, अवगुणांचा त्याग केला जातो. व्यक्तीचे बाह्यस्वरूप जरी तेच असले तरी आंतरिक परिवर्तनाचा प्रभाव चेहऱ्यावर दिसू लागतो. कर्मांमध्येही परिवर्तन होते. व्यक्तीच्या वागणुकीत सकारात्मक बदल दिसतात. आंतरिक परिवर्तनाच्या कार्यवाहीत व्यक्तीच्या दैनंदिन वेळापत्रकात उल्लेखनीय बदल घडत जातो. खाण्या-पिण्याच्या सवयी बदलतात.

जसा-जसा व्यक्तिमत्वात बदल होतो तसाच व्यक्तीचा आर्थिक विकास होत जातो. ईश्वरीय ज्ञान समजण्यापूर्वी असलेल्या सवयी, व्यसने सुटल्याने त्यावर होणारा खर्च मोठ्या प्रमाणात वाचतो. चित्रपट, दूरदर्शन इत्यादी गोष्टींचे आकर्षण देखील कमी होते. हॉटेलिंग, शॉपिंग या खर्चिक गोष्टींचा प्रभाव आपोआपच नाहिसा होऊ लागतो. म्हणतात ना 'पेनी सेव्हड् इज पेनी गेन्ड'. त्याप्रमाणे बचतीचे प्रमाण वाढून कुटुंबाचा आर्थिक विकास होतो. अनेक अयोग्य सवयींपासून मुक्त झाल्याने वैद्यकीय खर्चात देखील बचत होते म्हणजेच शारीरिक आणि मानसिक आरोग्य संपन्न कुटुंबामुळे समाज देखील तसाच बनतो.

कोणतेही कार्य करण्यासाठी ठराविक मुदत दिली जाते. सृष्टिचक्राचे ज्ञान, संगमयुगाचे महत्त्व व्यक्तीला ती मुदत समजण्यास मदत करते. स्वपरिवर्तनाचा कालावधी म्हणजेच हा संगमयुगाचा कालावधी आहे आणि त्यातही ७८ वर्षे पूर्ण झाली आहेत, ही जाणीव झाल्याने या परिवर्तनाच्या कार्यासही वेग येतो.

मानवाने आजपर्यंत सृष्टीकडून बऱ्याच गोष्टी फक्त घेतल्या आणि त्या बदल्यात सृष्टीला दान दिले प्रदूषणाचे. म्हणूनच असे मानले जाते की जसा-जसा मनुष्य पतित बनत गेला, तशी-तशी ही सृष्टी देखील तमोप्रधान होत गेली. याचा प्रत्यय महाराष्ट्राने नुकताच घेतला.

शास्त्रज्ञांच्या मते परिवर्तन हा सृष्टीचा नियम आहे. परंतु पूर्वी हे परिवर्तन देखील नियमपूर्वक होते. मात्र सध्या जी परिस्थिती आपण अनुभवत आहोत ती या नियमांना धरून निश्चितच नाही. जेव्हा एखादी व्यक्ती ईश्वरीय ज्ञान प्राप्त करते तेव्हा स्वतःबरोबरच सृष्टीच्या परिवर्तनाचे कार्य करण्याची जबाबदारी तिच्यावर येते. शांती आणि शक्तींच्या प्रकंपनांनी ती सृष्टीला सतोप्रधान बनविण्याचा पुरुषार्थ करते. विचार सकारात्मक व शक्तिशाली झाल्याने वातावरणही तसेच बनते. पर्यावरण स्नेही बनल्यामुळे प्रदूषण टाळण्याकडे तिचा कल असतो.

असे म्हणतात की घरातील एक व्यक्ती सुधारली तर घरातील इतरांनाही ती योग्य मार्ग दाखवते. ज्या समाजात अशी अनेक घरे असतील तो समाजही योग्य मार्ग अवलंबतो ज्यायोगे त्याच्या विकासाचा व पर्यायाने वैश्विक विकासाचा मार्ग प्रशस्त होतो. आज ईश्वरी ज्ञानाच्या अभ्यासाने विश्वातील १३५ देशातील लाखो बंधु-भगिनी या विकास कार्यास हातभार लावत आहेत, ज्यामुळे संपूर्ण विश्वाच्या विकासाचे अर्थातच परिवर्तनाचे हे शिवधनुष्य लिलया पेलले जाते. प्रिय वाचकहो ! आपण देखील ईश्वरी ज्ञानाच्या आधारे स्व-परिवर्तनातून विश्व परिवर्तन करण्यात खारीचा वाटा उचलावा ही अपेक्षा.

► पान क्र. ८ वरून

आत्मा आहे. भूतकाळातील आठवणींना उजाळा देऊन त्या भावनांची पुनर्निर्मिती करणार नाही. वर्तमानातील माझी खुशी सर्वस्वी माझ्याच हातात आहे. शांत स्थिर मनाने काही क्षण अंतर्मुखी होऊन विचार करा. आजपर्यंत मागील घटनांना आठवून दुःख उगाळत बसलो. कित्येक आनंदाच्या प्रसंगी निव्वळ त्या आठवणींनी कष्टी झालो. इतरांनाही नकळत तशीच उर्जा देत गेलो. घडायचं होतं ते घडून गेलं. आज त्याबद्दल दोष न देता स्वतःला माफ करा. ज्यांचं चुकलं होतं अशा संबंधित व्यक्तींनाही मोठ्या मनाने क्षमा करा. अनुभव करा की मनात दाटून राहिलेलं हे मळभ दूर होत आहे व मला खूप मोकळं वाटत आहे.

(भावानुवाद - ब्र. कु. मिनल, ठाणे.)

पुरुषार्थाचे दुसरे पाऊल - सहनशीलता

-- ब्र.कु.गुणवंत पाटील, बिबवेवाडी - पुणे.

परमात्म्याची पहिली रचना ब्राह्मण आहे. त्यातही पहिल्या क्रमांकावर आहेत - आदिदेव पिताश्री ब्रह्मा. पिताश्री ब्रह्मा आहेत ब्राह्मणांचे अलौकिक पिता. त्यांची स्मृती आपल्याला समर्थी अर्थात शक्ती प्रदान करते कारण आंतरिक स्नेह शक्ती देतो. या शक्तीमुळेच प्रभुप्रेम दृढ होते. हीच शक्ती आपल्याला पुरुषार्थाची प्रेरणा देते. पुरुषार्थाचे पहिले पाऊल आहे - समर्पण व दुसरे पाऊल आहे - सहनशीलता. समर्पण अर्थात माझेपण मिटवणे. समर्पणामुळे परमात्मा पित्याकडून श्रेष्ठतम वारसा मिळतो. परंतु ब्राह्मण म्हणून जगात वावरतांना तसेच अलौकिक जीवनात अनेक समस्या वा विघ्ने येतात. अशा परिस्थितीचा सामनाही करावा लागतो त्यासाठी आवश्यकता असते सहनशीलतेची.

सहनशील व्यक्ती कोणत्याही परिस्थितीत उदास होत नाही, खचून जात नाही. तो सदा खुश व संतुष्ट राहतो. हसत-हसत समस्यांना तोंड देतो. त्यांना खेळ समजून हलका राहतो. तो कधीच राईचा पर्वत करीत नाही. याउलट हिमालयाएवढी समस्या असली तरी तिला तो राईसमान बनवतो कारण त्याला सदैव ही स्मृती असते की स्वयं सर्व शक्तिवान शिव परमात्मा माझ्यासोबत आहेत. त्यामुळे समर्थपणे तो परिस्थितीशी सामना करतो. कुठल्याही परिस्थितीने तो प्रभावित वा त्रस्त होत नाही. पिताश्री ब्रह्माबाबांच्या अलौकिक जीवनात देखील अनेक समस्या आल्या परंतु त्यांची स्थिती सदा एकरस, बेफिकीर बादशाहाप्रमाणे निश्चिंत होती.

□ सहनशीलतेसाठी शांतस्वरूप स्थितीची आवश्यकता

सहनशीलतेची धारणा आपल्या शांतस्वरूपावर अवलंबून असते. कुणी काही बोलले तर त्याला फटकन उत्तर देऊन टाकायचं, अशा व्यक्तीला लोक तेजस्वी म्हणतात. पण ते तेज नव्हे. सहन करणारी व्यक्तीच अधिक तेजस्वी असते. मोठी माणसं व्यवहारात पुष्कळदा लहान, खुजी झालेली आढळतात तर लहान माणसे ही आपल्या सहनशील वर्तनाने

आणि मोठ्या मनाने आकाशाएवढी मोठी होतात. सहनशीलतेचा गुण श्रेष्ठ पुरुषांच्या शिकवणीतून वा सांगण्यातूनही धारण होत असतो.

एकदा बुद्ध आपल्या शिष्यांना म्हणाले, 'मी तुम्हाला एका प्रदेशात काही बिकट कामगिरीसाठी पाठविणार आहे. तेथे गेल्यावर तेथील लोकांना तुम्ही काही सांगितलं व त्यांनी तुमचं ऐकलं नाही तर तुम्ही काय कराल?'

शिष्यांनी उत्तर दिले, 'भगवन्, असं ज्ञालं तर आम्ही समजू येथील लोक फार चांगले आहेत. त्यांनी आमचं ऐकून घेतलं नाही हे खरं पण उलटून शिष्या तर दिल्या नाहीत.' यावर बुद्ध म्हणाले, 'ठीक आहे, त्यांनी तुम्हाला शिष्या दिल्या, अपशब्द उच्चारले तर तुम्ही काय कराल?'

शिष्य म्हणाले, 'तरी देखील आम्ही समजू इथले लोक सज्जन आहेत. त्यांनी आम्हाला नुसत्या शिष्या दिल्या, मारपीट तर केली नाही.' 'आणि समजा त्यांनी तुम्हाला मारलं, पिटलं तर?' बुद्धांनी पुन्हा विचारलं.

'तर आम्ही म्हणू की हे लोक किती चांगले आहेत कारण त्यांनी आमचा जीव तर घेतला नाही.' 'आणि समजा त्यांनी तुमचा जीव घेतला, ठार मारलं तर?' 'तरीदेखील आम्ही असच समजू की या प्रदेशातील लोक किती सज्जन आहेत. त्यांनी आम्हाला भगवंतांचं काम करीत असतानाच भगवंतांच्या पायाशी पोहचवलं.'

शिष्याचे हे उत्तर ऐकून बुद्ध हसले व म्हणाले, 'तुम्ही परीक्षेत उत्तीर्ण झालात. तुम्हाला कुठल्याही प्रदेशात यश अवश्य प्राप्त होईल.'

अशीच पराकोटीची सहनशीलता आपल्या पुरुषार्थात शिवबाबांना अपेक्षित आहे तर आपण भविष्यात उच्च पदाचे अधिकारी बनू शकू. पुरुषार्थी जीवन एक प्रकारचे रणांगण आहे. या रणांगणावर विजयश्री प्राप्त करण्यासाठी, मोठ्या जिद्दीने परिस्थितीचा सामना केला पाहिजे. कारण येणारा काळ कठीण आहे. तेव्हा काळाची गरज लक्षात घेऊन आपल्यातील सहनशक्ती वाढविली पाहिजे.

त्यासाठी आवश्यक आहे, सदैव शांतस्वरूपात टिकून राहणे. शांती तर आपला स्वधर्म आहे. यात स्थित राहिल्याने आपोआपच आपल्यात सहनशक्ती येते.

□ सहनशीलतेचे अवतार बना

आपण ब्रह्मावत्स योग करतो, तपस्या करतो, तो स्वकल्याणाबरोबर इतरांच्या कल्याणासाठीही असतो. अपराध्याला दंड वा शाप देण्यासाठी नसतो. याउलट जर झालं तर त्या साधकाचा पुरुषार्थ व्यर्थ आहे. पराक्रमाबरोबर सहनशीलताही शोभून दिसते. मोठ्या मनाने दुसऱ्याला क्षमा करणे हा आत्मबलाचा धर्म आहे.

परिवारात, समाजात वावरतांना अनेक गोष्टी होतात. मग अपमान असो, अभिमान असो, संकल्प-विकल्प येणे असो, सहनशीलतेच्या अभावाने वा कमी असल्याने एक खेळ सुरू होतो. तो असे करतो, तसे करतो म्हणून मग क्रोध येतो, उद्वेग येतो, चीड येते, कोणी सहयोग दिला नाही तर संताप वाढतो. एखाद्याने अज्ञानवश वा विकार-वश वागणे हे चूकच आहे परंतु त्यामुळे आपण प्रभावित होणे हा काय शहाणपणा आहे? कोणी खोटं बोललं की आपल्याला आवडत नाही. मग आपण त्याची निर्भत्सना करीत बसतो पण आपल्यात सहनशक्ती असेल तर हे घडणार नाही.

नात्यागोत्यात, मित्रसंबंधात आत्मियता वा दिव्यता येण्यासाठी सहनशीलता अत्यंत आवश्यक असते. कधी-कधी लहान-सहान किरकोळ गैरसमजांनी अनेक वर्षांची मैत्री, ऋणानुबंध क्षणार्धात धोक्यात येतात, धुळीस मिळतात. सहनशीलतेच्या कमीमुळे हे घडते. कोणी अपशब्दांनी, कटुवचनांनी, असंतुष्ट होऊन तुमच्या कार्यात विघ्न आणेल, नुकसान करेल, तेव्हा त्याची ती लाचारी आहे, दुर्बलता आहे असे समजून त्याच्याविषयी कल्याणाची शुभभावना बाळगा. तुमच्याशी उगाच वैर बाळगणाऱ्या, भांडणाऱ्या विरोधकालाही तुमच्या मधुर शुभभावना, शुभकामनाद्वारे सहनशीलतेचा पाठ शिकवा. सहनशीलता ही सर्वश्रेष्ठ शक्ती आहे तसा सर्वश्रेष्ठ सद्गुण ही आहे. आपल्या शांतीचा संबंध आपल्या सहनशीलतेशी आहे. आपण सहनशक्तीचा अवतार झाल्याशिवाय सदा शांतीची

अनुभूती करू शकणार नाही. आपल्या संस्कार परिवर्तनाचा, निःस्वार्थ सेवेचा आधार देखील आपली सहनशीलताच आहे. सहनशील, शांतिप्रिय आत्मे ईश्वरालाही प्रिय असतात.

एकदा महंमद पैगंबर आपल्या अबुबकर नावाच्या शिष्याबरोबर जात होते. विश्रंतीसाठी ते एका ठिकाणी थांबले. तेथेच असलेल्या एका इसमाने अबुबकरला विनाकारण शिवी दिली. तथापि अबुबकरने त्याकडे दुर्लक्ष केले. त्या इसमाने चिडून आणखी शिव्या दिल्या तरीही अबुबकरने लक्ष दिले नाही. त्या इसमाने मग शिव्यांचा भडिमार सुरू केला. तेव्हा मात्र अबुबकरची सहनशीलता संपली व त्यानेही उलट उत्तर दिले. त्याबरोबर पैगंबर नाराज झाले आणि उठून चालू लागले. अबुबकर त्यांच्या मागोमाग निघाला आणि पैगंबरांना म्हणाला, 'असे का?' त्यावर पैगंबर म्हणाले, 'अबुबकर, जोवर तू शांत होतास तोवर अल्लाचा फरिश्ता तुझ्याबरोबर होता. परंतु जेव्हा तुझी शांती ढळली तेव्हा तो फरिश्ता (देवदूत) तुझी संगत सोडून चालू लागला.'

प्रत्यक्ष जीवनात आपल्यालाही मान-अपमान, निंदा-स्तुती, हार-जीत, प्रेम-द्वेष या गोष्टींचा अनेकदा सामना करावा लागतो. पण विपरीत परिस्थितीत सहनशीलताच आपल्याला शांत, अचल आणि साक्षी ठेवू शकते. मोठ्या मनाच्या माणसाकडेच परिस्थितीजन्य आघात, प्रहार, उद्रेक सामावून सहन करण्याची क्षमता असते. पुरुषाकडे शारीरिक बल अधिक असलं तर भावजीवनात स्त्रीच अधिक सोशिक, कणखर असते, याला कारण तिची सहनशीलता. म्हणूनच कदाचित परमात्मा शिव पित्याने ज्ञानाचा कलश मातांच्या शिरावर ठेवला असेल. सहनशीलतेसारख्या सद्गुणांची धारणाच या सत्संगाच्या स्थापनेचा आधार आहे. त्यानेच मनुष्यातील संस्कार परिवर्तन होऊन, समाजव्यवस्था बदलेल आणि तेव्हाच परमात्मा पित्याला अभिप्रेत स्वर्गाचे राज्य उदयाला येईल.

सहनशील जीवाच्या वेदनेतूनही स्वर्गीय संगीत स्त्रवते. कवी. ना.भ.बोरकर यांची एक कविता याच वेदनेचा हुंकार होऊन म्हणते -

सोस तू माझ्या जीवा रे, सोसल्याचा सूर होतो ।
सूर साधी ताल जेव्हा, भार त्याचा दूर होतो ॥

हा वेदनेचा भार प्रभूच वाहतो कारण असा सहनशील आत्मा प्रभुलाही प्रिय असतो. नम्रता, करुणा, सहनशीलता, यासारख्या दैवी गुणांच्या धारणेने केवळ संस्कार श्रेष्ठ होत नाही तर जीवनही समृद्ध होते, सुगंधी होते. संस्कार कसे बनतात, यासाठी पुढील दाखला लक्षात घेण्यासारखा आहे. मोग्याची फुले एखाद्या रुमालाच्या घडीत ठेवावीत. काही दिवसांनी ती घडी उघडून पहावी तर फुलांचे निर्माल्य झालेले दिसेल. ती सुकलेली फुले झटकून टाकली तरी त्या फुलांचा सुगंध रुमालाला बिलगलेला असतो. तो दिसत नाही पण येतो आणि आनंद देतो. चित्तवृत्ती टवटवीत करतो. मोग्याच्या फुलातील सुगंधाचा संस्कार त्या रुमालाने टिपलेला असतो. ही आहे संस्कारांची किमया ! संस्कारीत व्यक्ती जीवनात गुण-अवगुण यांच्या सहचर्याने प्रत्यक्ष होते. सहनशीलता ही जीवनात आनंदाची, समाधानाची अनुभूती घडवते. अशी अनुभवी व्यक्ती बाह्यचक्षूंनी नव्हे तर आपल्या अंतःचक्षूंनी जगाकडे पाहते. इतरांसाठी ती वाटेवरचा दीपस्तंभ बनते.

सहनशील सोशिक व्यक्ती ही आत्मअभिमानी असते. याउलट देहअभिमान ही व्याधी आहे. अहंकाररूपी व्याधी-ग्रस्ताच्या मनात प्रश्नांची रांग लागते, त्यातून तणाव वाढतो आणि यश फारकत घेते. केवळ स्वतःचा विचार हा स्वार्थ आहे. त्यात प्रेमाचा लवलेशही नसतो. याउलट स्वतःबरोबर दुसऱ्याच्या कल्याणाचा विचार आपल्याला आत्मतृप्तीचा उत्कट अनुभव घडवतो. आपण तणावमुक्त होतो. आत्म-अभिमानाचा ईश्वरी ज्ञानाचे मनन-चिंतन करू शकतो तसेच परमात्म स्मृतीत लवलीन राहू शकतो.

रविंद्रनाथ टागोर त्यांच्या 'गीतांजली'त म्हणतात की 'लोक फक्त तुरुंगाच्या भिंतीचीच काळजी घेतात. देह एक तुरुंग आहे. यात आत्मा हा कैदी आहे. या देहातील आत्मतत्वाकडे पहाण्याची खरी गरज आहे. विवेकाने या कैद्याची देखभाल, चिंता केली तर त्याची किंमत नक्कीच वाढेल. तो हिरेतुल्य होईल.' आज ईश्वरी श्रीमताच्या धारणेने आपल्याला या देह-तुरुंगाचे मंदिर बनवायचे आहे

व आत्म्याला त्या मंदिरातील चैतन्यमूर्ती.

□ मानवाला दिव्यत्वाची मूर्ती बनविणारी सहनशीलता सहनशीलता हा तर ईश्वराचा गुण आहे. द्वापर-कलियुगात मनुष्याने ईश्वराची किती ग्लानी केली. त्याला सर्वव्यापी ठरवून तो जळी-स्थळी, काष्ठी-पाषाणी भरला आहे, असे मानले. त्याची मानखंडना केली. माणसाने 'शिवोहम्' (स्वतःलाच भगवान) समजून ईश्वराचा केवळा अपमान केला. एवढी ग्लानी केल्यावरही ईश्वराने आपला कल्याणकारी स्वभाव सोडला नाही. आम्हा पतित आत्म्यांच्या उद्धारासाठी तो धावून आला. आपले निष्काम सेवेचे व्रत कायम ठेवले. मी तुमचा सर्वाधिक आज्ञाधारक सेवक (most obedient servant) असल्याचा दावा त्याने केला आहे. खर तर तोच सृष्टिनाटकाचा निर्माता, निर्देशक व मुख्य कलाकार आहे परंतु तो निरहंकारी आहे.

आपणही फक्त एकच लक्ष्य समोर ठेवून पुरुषार्थ केला पाहिजे की काहीही होवो, काहीही घडो, मग ते आपल्या मनाच्या अवस्थेमुळे असो, दुसऱ्या आत्म्यांमुळे असो, प्रकृतीजन्य असो वा वायुमंडळाच्या प्रभावाने असो. परंतु आपण आपली खुशी, प्रसन्नता गमवता कामा नये. ती अबाधित कायम ठेवायला हवी व यासाठीच आपल्याला सहनशीलतेचा गुण धारण करायला हवा, वाढवायला हवा. सहनशीलतेची शक्ती ही आपली अविनाशी दौलत आहे. ही दौलत आपल्याला वाढवायला हवी. स्वतःच्या कल्याणा-साठीच नव्हे तर दुसऱ्यांच्या कल्याणासाठी देखील.

एक फकीर रोज भिक्षा मागून उपजिविका करीत असे. त्यासाठी कधी हे दार तर कधी ते दार तो ठोठवी. एका श्रीमंताच्या घरातून मात्र त्याला शिव्या खातच परतावे लागे. एके दिवशी नेहमीप्रमाणे त्या श्रीमंताच्या दारावर त्या फकीराने टक-टक केली. घरची मालकीण बाहेर आली व तिने फकीरावर शिव्यांचा भडिमार केला. ती ओरडली, 'हे निर्लज्ज फकीरा, किती वेळा मी तुला रिकाम्या हाताने हाकलून दिले. परंतु अजूनही तुला अक्कल आली नाही. चल निघ आता. नाहीतर नोकराकडून धक्के मारून हाकलीन.'

फकीर नम्रतेने म्हणाला, 'माई, मला तुझे अन्न नको,

► पान क्र. २४ वर

ब्रह्मावत्सांसाठी खास...

काळाची गरज - कर्मातीत अवस्था

-- ब्र.कु.हेमंतभाई, शांतीवन-आबूरोड.

ईश्वरानं मानवाला दिलेलं वरदान आहे 'छानसं गोंडस जीवन'. सुख, समृद्धी, हर्ष-आनंद, खुशी, प्रसन्नता इत्यादी नाना गुणांची गोड चव मानवाला जीवनाचा गोडवा देते. तर क्षमा, शांती, शीतलता, धैर्यता हे विविध गुण संताप मिटवून जीवनात गारवा निर्माण करतात. निसर्गाच्या कुशीत मानव आनंदी आयुष्याचा स्वाद घेतो. त्याबरोबर जीवनाच्या वेड्या-वाकड्या वळणांवर रमतगमत यात्रा करतो आणि जीवनाच्या वाटेवर व्यक्ती पुढे चालू लागतो. मनात यशाची स्वप्नं रंगवितो. मन पक्षी कल्पनेच्या आभाळात स्वच्छंद भराच्या मारू लागतो. मनातल्या महात्वाकांक्षा पूर्ण करण्यासाठी मनुष्य काय करीत नाही? जीवाचे रान करून अपार पैसा मिळवितो. बंगला-माडी, घोडा-गाडी विकत घेतो. पद, प्रतिष्ठा व प्रसिद्धी प्राप्त करण्याकरिता शरीराला झिजवतो. मनासारखे सर्व काही व्हावे, पाहिजे ते मिळावे हीच अपेक्षा ध्यानी-मनी बाळगतो. परंतु हे सर्व शक्य तरी आहे का? सुख ही जीवनरूपी नाण्याची तर एकच बाजू झाली. नाण्याची दुसरी बाजू आहे दुःख. जसे सुख सर्वांना प्रिय असते, तसे वेळ काळ न बघता आलेल्या दुःखालाही तोंड द्यावे लागते. इच्छा असो वा नसो, दुःखाचा डोंगर कोसळला तर धीर सोडून चालत नाही. अचानक आलेल्या संकटाला सामोरे जावेच लागते. सगळे दिवस सारखे नसतात. सावली सोबत उन्हाचा चटकाही सोसावा लागतो. सुखासोबत दुःख, फायद्यासोबत तोटा, स्तुतीसोबत निंदा, यशासोबत अपयश, या नियतीने निश्चित केलेल्या जीवनरूपी नाण्याच्या दोन बाजू आहेत.

सुख-दुःख, हानी-लाभ, जय-पराजय, निंदा-स्तुती ही कर्मरूपी बीजाची गोड व कडू फळे आहेत. जशी मनुष्याला गोड चव चाखायची सवय जडते परंतु फक्त जीभेचे चोचले पुरवत गोडच खात राहिले तर मधुमेह (डायबीटिज) सारखे रोग जडतात. रसदार आंब्यासोबत जर कडू कारले खाण्याची सवय लावली तर मात्र रोगप्रतिकारक्षमता वाढते. संसाराच्या मैदानात जीवनरूपी खेळ खेळताना नेहमीच

विजय झाला तर खेळातला आनंद हरवतो. एक मॅच हरल्यावर खेळाडू पुन्हा जोमाने जिंकण्याची ज्य्यत तयारी करतो तेव्हाच त्याच्या कलागुणांचा विकास होतो. हारलेला डाव परत जिंकल्यावर जो अपार हर्ष मिळतो तो वर्णनाच्या पार पलिकडचा असतो. अपयशानंतर मिळालेल्या यशाची चव ही अवीट गोडी देऊन जाते. जीवनात एकसारखेपणा असेल तर मनाला विरंगुळा कसा मिळेल? जागून जीवापाड मेहनत केल्यावर जी गाढ झोप लागते त्याची किंमत रुपये पैशात मोजता येईल का? जसे उदर-निर्वाहासाठी, कामधंदा करण्याकरिता आणि शरीर व वनस्पतींच्या वाढीसाठी दिवसाचा उजेड अत्यंत महत्वाचा असतो तेवढाच थकलेल्या तन आणि मनाच्या विश्रांतीसाठी, शरीराची झीज भरून काढण्यासाठी झोपेची गरज असते. झोपेसाठी रात्रीचा अंधारसुद्धा आवश्यक असतो. भुक्शेवाय चटणी-भाकरीचा स्वाद व भोजनातल्या गोड, आंबट, खारट, कडवट अशा नाना चवी चाखता येत नाही, जागरणाशिवाय गाढ झोप लागत नाही आणि अर्थात दुःखाशिवाय सुखाचे मोल नाही.

परंतु हे सर्व सत्य असले तरी मानवी मनाची धाव नेहमी सुख-समृद्धी व साधन-संपत्तीकडेच असते म्हणजे जीवनाच्या सुखदायी बाजूकडेच मन-बुद्धीचे सर्व लक्ष वेधले जाते. दुःख, अपयश, नुकसान, पराजय या नाण्याच्या दुसऱ्या बाजूकडे व्यक्ती दुर्लक्ष करतो. नाण्याची ही दुसरी बाजू जीवनासाठी किती पोषक, फायदेशीर, महत्वाची व आवश्यक आहे हे कळत नाही, किंबहुना कळले तरी वळत नाही. ज्याप्रमाणे झोपाळू व्यक्तीने जर केवळ रात्रीची अपेक्षा बाळगली तर हे निसर्ग नियमाविरुद्ध ठरेल आणि जीवनाचा विकास थांबेल. जीवनाच्या विरोधाभासी विविधतेमधील मौजमजा कशी मिळेल? आनंद रसावर विरजण पडेल. अर्थात कर्म करताना व्यक्तीला कर्मफळ मग ते सुख असो वा दुःख सहर्ष स्वीकार केलेच पाहिजे. जसे आजारपणात कडू औषध आपल्याला घ्यावेसे वाटत नाही तरी स्वास्थ्य लाभासाठी आपण कडू औषध घेतो.

औषधाची टाळाटाळ केली तर आरोग्य कसे मिळेल ? अर्थात जीवनरूपी नाण्याची प्रत्येक बाजू मग ती बरी असो वा वाईट असो, अत्यंत महत्वाची आहे हे अटळ सत्य मानावे लागेल.

सामान्यपणे सुख-दुःखाच्या भोवऱ्यात साधारण माणूस सापडतो आणि कर्म सिद्धांत वा कर्मगतीच्या नियमांप्रमाणे सुखाने सुखावतो व दुःखाने होरपळतो. परंतु योगी मात्र कर्म करताना सुखाने सुखी व दुःखाने दुःखी होत नाही. कर्म करतानाही तो कर्मफलाच्या परिणामाच्या प्रभावापासून मुक्त असतो. अर्थात स्तुती केल्यावर तो मेणाप्रमाणे लगेच वितळत नाही ना ही निंदा केल्यावर नाराज होतो. हवे ते मिळाले तर लगेच हुरळून जात नाही आणि पाहिजे ते न मिळाल्यावर तो उत्तेजितही होत नाही. साधन मिळाले नाही तर साधना सोडत नाही आणि साधन मिळाले तर साधनाला साधनेचा आधार बनवित नाही. कर्मरूपी धर्माचे मर्म जाणून, समजून कर्मनिष्ठ बनून कर्म करीत राहतो. चिखलात राहून अलिप्त असणाऱ्या कमळाप्रमाणे आगळा व वेगळा दिसतो. अर्थात अनुकूल व प्रतिकूल परिस्थितीं-मध्ये तो विचलीत होत नाही. परिस्थितीनुसार मनाची स्थिती बदलू देत नाही. खरे तर विरोधाभासी परिस्थिती-मध्ये स्वतःला स्थिर करण्याची हीच कला म्हणजे कर्मातीत अवस्था (स्थिती) होय.

जसा जसा संगमयुगाचा समय पुढे सरत चाललाय तसा तसा प्राणेश्वर बापदादाही ब्रह्मावत्सांना कर्मातीत फरिश्ता बनण्याचा तीव्र इशारा देत आहेत. दिवंगत प्रकाशमणी दादीनीही 'कर्मातीत बनण्याचा' ध्यास शेवटपर्यंत बाळगला होता. ज्ञानमुरलीतून दादीजींचे हे उदाहरण देऊन बापदादा ब्रह्मावत्सांना प्रोत्साहनही देत आहेत. तसे ही जगातील तीव्रतेने बदलणाऱ्या घडामोडींकडे लक्ष दिले तर बदलणाऱ्या वेगवान वेळेसोबत घटनाही तीव्रतेने बदलत आहेत, हे लक्षात येईल. म्हणून मन-बुद्धीला कर्माच्या प्रभावापासून मुक्त करणे आवश्यक आहे. हे फक्त कर्मातीत स्थिती प्राप्त केल्यानेच शक्य आहे. कर्मातीत स्थितीची वास्तविकता समजून त्यावर अंमलबजावणी केल्याने सुखाच्या थंड आणि दुःखाच्या गरम हवेच्या प्रभावापासून मुक्त राहणे सहज

शक्य आहे.

कर्मातीत शब्दाचा संधी विग्रह कर्म+अतीत=कर्मातीत असा होईल. अतीत म्हणजे भूतकाळातले वा होऊन गेलेले. जसे भूतकाळातल्या वा पूर्वजन्मीच्या होऊन गेलेल्या कर्माचा विसर पडतो म्हणजे आपण त्या कर्मास मागे टाकून पुढे जातो किंवा विसरतो. भूतकाळातल्या वा विसरलेल्या कर्मिक घटनांचा वर्तमान स्मृतींवर प्रत्यक्षपणे चांगला किंवा वाईट प्रभाव पडत नाही. अशाचप्रकारे वर्तमानात कर्म करतानाही कर्माच्या परिणामाच्या प्रभावाच्या पार पलिकडे जाणे व परिवर्तनशील समयासोबत स्वतःस स्थिर ठेवणे हीच कर्मातीत स्थिती आहे. परंतु हा दिर्घकाळ अभ्यासाचा विषय आहे. शिवबाबाही योगात बहुकाल योगाभ्यासाचे जे लक्ष्य देतात त्यापाठीमागे हेच तंत्र (विधी) कार्य करते. जेव्हा कर्माला कर्तव्य समजून, केवळ सेवाभाव समजून केले जाईल, कर्मफळाचा मोह राहणार नाही. कर्मफळापेक्षा जेव्हा कर्तव्यास महत्त्व देऊन निःस्वार्थ भावनेने कर्म केले जाईल, तेव्हा कर्म करतानाही कर्मफलाच्या प्रभावापासून मुक्त राहणे (म्हणजे कर्मातीत बनणे) शक्य होईल.

ज्याप्रमाणे एखादा मनुष्य दुसऱ्यांच्या घरी दोन-चार दिवस पाहुणा म्हणून जातो. तेव्हा परक्या घरातल्या लोकांचा फायदा किंवा तोट्याचा त्यावर परिणाम होत नाही. परक्या घरी पाहुणाचार करणाऱ्या व्यक्तीला लॉटरी लागली किंवा त्या घरी चोरी झाली तरी दोन्ही गोष्टींचा पाहुणा म्हणून गेलेल्या व्यक्तीवर काय परिणाम होईल ? परक्याची लॉटरी आपली नाही म्हणून अति खुश होणार नाही आणि चोरी स्वतःच्या मालाची झालेली नाही म्हणून मनस्वी दुःखीही होणार नाही. फक्त खुशीच्या वा प्राप्तीच्यावेळी प्राप्ती करणाऱ्या शुभेच्छा देईल आणि ज्याचे नुकसान झालेले आहे अशा निराश व उदास व्यक्तीस दुःखाच्या प्रसंगी सांत्वना देईल. परंतु जसे स्वतःच्या फायद्यामुळे आनंद व नुकसानामुळे निराशा होते तशी स्थिती परक्याच्या फायद्या व तोट्यामुळे होणार नाही. अशाप्रकारे जेव्हा व्यक्ती स्वतःला सृष्टीवर काही दिवसांसाठी आलेला पाहुणा समजू लागेल तेव्हा कर्मफलाच्या प्रभावापासून मुक्त होऊ लागेल.

ज्याप्रमाणे एखाद्या कलाकाराला एका नाटकात राजाची

व भिकाऱ्याची भूमिका मिळाली असताना तो स्वतःला राजा झालो असे मानीत नाही आणि त्याचा अहंकार बाळगत नाही. त्याचप्रमाणे भिकाऱ्याची भूमिका मिळाल्यावर खरोखरच मनाने खच्ची होत नाही. कलाकारास आपण थोड्या वेळासाठी पात्र वठवीत आहोत याचे ज्ञान आणि जाणीव असते. म्हणून राज्याच्या राजेपणाची खुशी आणि भिकाऱ्याच्या भिकारीपणाची नाराजी त्याच्या मनावर परिणाम करू शकत नाही. हेच सूत्र जीवन नाटकालाही लागू होते. जेव्हा स्वतःस आत्मा निश्चय करून जीवनाच्या प्रत्येक कर्तव्यरूपी भूमिका बजावतांना त्याला जीवनारूपी नाटकाचा एक भाग समजून जर आपण कर्म करीत राहिलो तर कर्माच्या चांगल्या वा वाईट दिसणाऱ्या कर्मफळाचा परिणाम आपल्यावर होणार नाही. हाच स्वतःने स्वतःच्या जीवनाशी केलेला खरा न्यायही ठरेल. ज्याप्रमाणे रंगमंचावर (स्टेजवर) नाटक करणाऱ्या कलाकाराकडे पाहणारा दर्शक साक्षी होऊन पाहतो व त्याचा आनंद घेतो. जर दुसऱ्याच्या कर्माच्या खेळाकडे साक्षी होऊन पाहण्याची सवय लावाल तर दुसऱ्याच्या चांगल्या व वाईट कर्माचा आणि गुण-अवगुणांचा परिणाम होणार नाही. तसेच स्वतःच्या भूमिकेला देखील साक्षी होऊन पहायची सवय लावली तर कर्मातीत होणे सहज सोपे होईल.

वरील वर्णन हे बाह्य जगाच्या संपर्कात येऊन व्यवहार केल्यावर कर्मातीत कसे बनता येईल हे स्पष्ट करते. अर्थात स्वतःला पाहुणा (मेहमान) समजून कर्म करणे, स्वतःच्या व इतरांच्या कर्माला साक्षी होऊन पाहणे. या कर्मातीत बनण्याच्या पुरुषार्थाच्या पहिल्या पायऱ्या आहेत. जरा खोलवर विचार केला तर योगी हा आपल्या कर्मेद्रियांकडून कार्य करून घेत असताना मालक बनून कर्म करतो. इंद्रियांना पाहिजे तशी मनमानी करण्याची मुभा देत नाही. अर्थात तो देहात राहून देहाद्वारे होणाऱ्या कर्मानाही साक्षी होऊन पाहतो. किंवा जसे एखाद्या मंदिराचा वा संस्थेचा ट्रस्टी ज्याप्रमाणे संपत्तीची राखण करतो. देवस्थानाच्या वा संस्थेच्या मालमत्तेवर मालकी हक्क गाजवत नाही. परंतु फक्त निमित्त बनून त्याचा सांभाळ करतो, त्याचप्रमाणे योगीही जेव्हा शरीराला ईश्वराची संपत्ती समजतो, स्वतःला

इंद्रियांचा राजा व ईश्वराचा सेवक समजतो, कर्मफलाची अपेक्षा न बाळगता केवळ निःस्वार्थ भावनेने निष्काम सेवेचे कर्म करतो आणि स्वतःला खरा ट्रस्टी समजून वागू लागतो, तेव्हाही तो कर्मातीत स्थितीचा अनुभव करू लागतो.

कर्मातीत बनण्यासाठी निरंतर आत्मिक स्थितीचा अभ्यास करणे महत्वाचे आहे. त्याचसोबत सर्वशक्तिवान परमात्मा शिव पित्याशी मन-बुद्धीने एकत्रित होऊन राहणे गरजेचे आहे. जसे अव्यक्त अवतरणाच्या वेळी अव्यक्त बापदादा आदरणीय गुलजार दादींच्या देहात परकाया प्रवेश करून ब्रह्मावत्सांना ज्ञानमुरलीद्वारे ज्ञानरत्न व वरदानांनी भरपूर करतात तेव्हा ते मुखाद्वारे मुरली चालविण्याचे व नेत्राद्वारे दृष्टी देण्याचे कर्म करून दाखवितात. परंतु देहात येऊन कर्मेद्रियांचा आधार घेऊनही ते कर्माच्या प्रभावात येत नाहीत. अर्थात प्रकृतीचे मालक बनून वा देहास अधीन करून फक्त पार्ट बजावतात. हीच कर्मातीत बनण्याची शिकवण प्रत्यक्ष कर्माद्वारे मुलांना देतात. म्हणून बापदादांप्रमाणे ब्रह्मावत्सांनाही देहाद्वारे कर्म करताना कर्मातीत बनणे शक्य आहे. अव्यक्त बापदादांना प्रसाद (भोग) स्वीकार करविला जातो. परंतु बापदादा निःस्वार्थ स्नेहिल दृष्टीचा वर्षाव वत्सांवर करीत राहतात. अर्थात केवळ भावनेचा भोग ते स्वीकार करतात. हॉलमध्ये सर्वप्रकारची दृश्यं असतानासुद्धा बापदादांच्या चेहऱ्यावर फक्त सर्वगुण स्पष्टपणे दिसतात. गुणांचा सागर हृदयात उसळ्या घेत असूनही बापदादांची हिमालयासम स्थिरतम स्थिती असते. हीच परिपक्व कर्मातीत स्थिती आहे.

जेव्हा आत्मा सर्वगुणांनी संपन्न आणि सर्वप्राप्तींनी भरपूर होऊन तृप्त होतो तेव्हा कर्मफळाचे आकर्षण व आसक्ती नष्ट होते. कर्म करताना मन सुखाच्या मागे धाव घेत नाही, ना ही साधन-संपत्ती, आकर्षणाच्या जाळ्यात सापडतो. जसा फरिश्ता हा एक ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी विचरण करतो. एकाच ठिकाणी मोहजाळात अडकत नाही. माया-मोहाच्या मोहजाळातून स्वतःला व इतरांना मुक्त करतो. याचप्रकारे कर्मातीत अवस्था प्राप्त झाल्यावरही कर्मफळाच्या नाना प्रभावांपासून आत्मा स्वतंत्र

► पान क्र. २६ वर

अमरावती : शिवजयंती कार्यक्रमात ध्वजारोहण करतांना बी.के. सीता दीदी तसेच इंद्रा दीदी, रमेश साबू, उदासीभाई व डॉ. देशमुख.

सातारा (कूपरकॉलनी) : रस्ता सुरक्षा सप्ताह अंतर्गत आयोजित कार्यक्रमात परिवहन अधिकारी श्री. चव्हाण यांना ईश्वरी भेटवस्तू देतांना बी.के. कांचन बहेन.

डोंबिवली (मुंबई) : शांतीदूत युवा सायकल यात्रींच्या समवेत राजयोगिनी नलिनी दीदी, बी.के. शकू दीदी व प्राचार्य श्री. राजकुमार कोल्हे.

राहाता : 'स्वयंसिध्दा यात्रा' या कार्यक्रमात अभिनेत्री सई ताम्हणकर यांना ईश्वरी भेटवस्तू देतांना बी.के. गीतांजली बहेन, शेजारी शिर्डी नगराध्यक्षा सौ. सुमित्राताई कोते व अन्य.

माळशिरस (सोलापूर) : शिवजयंती महोत्सवात दिप प्रज्वलित करतांना पी.एस.आय. किशोर नावंदे, बी.के. जयश्री बहेन व बी.के. हेमंत भाई.

मलकापूर (कोल्हापूर) : 'तणावमुक्त जीवन' या विषयावर भाषण करताना बी.के. वंदना बहेन मंचासीन कलेक्टर श्री. कुंभार, कर्नल श्री. दास, मुख्याध्यापक श्री. पाटील व अन्य.

पर्वरी (गोवा) : नैतिक मूल्यांविषयी शालेय शिक्षक वर्गाला मार्गदर्शन केल्यानंतर ग्रुप फोटोत बी.के. वनिता बहेन व प्रिन्सीपाल सिस्टर फ्लोरी.

दिवा (मुंबई) : राजयोग प्रदर्शनीचे उद्घाटन करतांना बी.के. शकू बहेन, समाजसेवक श्री. हरिश्चंद्र पाटील, बी.के. केशवभाई, श्री. गोवर्धन भगत व अन्य मान्यवर.

अमरावती : म.रा. परिवहनच्या चालक व वाहक यांना व्यसनमुक्तीबाबत प्रशिक्षण दिल्यानंतर त्यांच्यासोबत ग्रुप फोटोत बी.के. सीता दीदी, तसेच विभागीय व्यवस्थापक श्री. डवरे.

धनकवडी (पूणे) : शिवजयंती महोत्सवात शांतीयात्रेचा शुभारंभ करतांना पोलिस निरीक्षक अनुजा देशमाने, ब्र.कु. सुलभा व आरती बहेन.

सटाणा (मालेगाव) : संगीत संध्या कार्यक्रमात शिवलिंगाची पूजा करतांना गायक बी.के. शिवकुमार, डॉ. नंदू पवार, डॉ. शहा, डॉ. जाधव, डॉ. राठोड व बी.के. अंजु बहेन.

इचलकरंजी : महाशिवरात्री निमित्त ३० फूट उंचीची अमरनाथ पर्वताची प्रतीकृती व पूर्णतः बर्फाच्छादित शिवलिंग बनविण्यात आले होते. अमरनाथ दर्शनासाठी आलेल्या हजारो भाविकांना ईश्वरी संदेश देण्यात आला.

मेहकर : अध्यात्म व आरोग्य या विषयावर आयोजित कार्यक्रमात डॉ. गायने व डॉ. झंवर यांचे स्वागत करतांना बी.के. रजनी बहेन.

पिंपरी (पुणे) : महाराष्ट्र महिला मेळाव्यात तणावमुक्त जीवन या विषयावर बोलताना ब्र.कु. सुरेखा दीदी.

मडगाव (गोवा) : महाशिवरात्री महोत्सवात ध्वजारोहण करतांना आमदार श्री. कायतान सिलवा, ब्र.कु. सुरेखा व राखी बहेन.

चंदननगर (पुणे) : भारताचे स्वर्णिम भविष्य या महोत्सवात काँग्रेसचे युवा नेते सचिन सातपूते यांना ईश्वरी भेटवस्तू देतांना बी.के. अनिता बहेन.

काणकोन (गोवा) : सर्व धर्म प्रार्थना सभेत ईश्वरी संदेश दिल्यानंतर ग्रुप फोटोत सर्व धर्माचे धर्मगुरू, बी.के. भगवानभाई (शांतिवन) व बी.के. शोभा बहेन.

घणसोली (नवी मुंबई) : महाशिवरात्री महोत्सवात दिप प्रज्वलित करतांना माजी सभापती कमल पाटील व ईक्बाल कवारे तसेच डॉ. रतन राठोड व बी.के. शीला दीदी.

देवळगाव राजा : त्रिमूर्ती शिवजयंतीच्या भव्य मिरवणुकीत सहभागी पोलिस अधिकारी संतोष चव्हाण, होमगार्ड शिवाजी कुडवे, बी.के. सुनंदा बहेन श्री. शिंगणे व अन्य .

संगमनेर : मेडीकल कॉलेजच्या विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करताना बी.के. डॉ. योगिनी दीदी, मंचासीन प्राचार्य शहा, प्रसिध्द शास्त्रज्ञ डॉ. ज्योतिषी, बी.के. भारती दीदी व पद्मा दीदी.

नातेपूते (सोलापूर) : शिवजयंती महोत्सवानंतर उप पोलिस निरीक्षक श्री. खाडे यांना ईश्वरी भेटवस्तू देताना ब्र.कु. जयश्री बहेन.

उस्मानाबाद : मधुमेह नियंत्रण शिबीराचे उद्घाटन करताना आमदार रमेश सारडा, दै. संघर्षचे संपादक श्री. हंबीरे, ब्र.कु. सुरेखा बहेन, ब्र.कु. शैला बहेन व ब्र.कु. डॉ. गिरीश पटेल.

यावल (जळगाव) : शिवजयंती निमित्त शिवध्वज फडकविताना नगराध्यक्षा सौ. निलिमा जंगले, नगरसेवक श्री. पाटील, नगरसेवक भ्राता उमेश फगडे व ब्र.कु. रजनी बहेन.

जालना : ज्येष्ठ नागरिकांना 'डायबीटीज के साथ जीवन जीने की कला' या विषयावर मार्गदर्शन करताना बी.के. डॉ. बी.एम. अग्रवाल.

साधी रहाणी, उच्च विचारसरणी

-- ब्र.कु.भगवान भाई, शांतीवन (आबू रोड).

वर्तमान समयी जर आपल्याला लोकपसंत व प्रभुपसंत व्हायचे असेल तर साधी रहाणी व उच्च विचारसरणी हे तत्व आचरणात आणणे नितांत गरजेचे आहे. ज्याची रहाणी साधारण आहे तो कुठल्याही परिस्थितीमध्ये आणि कुणाही व्यक्तीसोबत जुळवून घेऊ शकतो. सेवा करताना आपल्या जीवनात कोणत्याही प्रकारचा शौक वा डिमांड नसावी. परिणामतः लोक आपल्यापासून दूर जाऊ लागतात. आपल्यापासून किनारा करतात. साधारण रहाणारा कमी वेळेत खूप सेवा करू शकतो. जे स्थूल रूपाने इकॉनॉमी (बचत) करतात, साधारण रहातात तेच आपल्या संकल्प, बोल तसेच वेळेची सुद्धा सूक्ष्म बचत करू शकतात. तसेच जो नेहमी प्रत्येक गोष्टीमध्ये बचत करतो, त्यालाच आंतरिक खुशी आपोआपच मिळत असते.

□ यथा राजा तथा प्रजा

रामराज्याचे गायन केले जाते, 'यथा राजा तथा प्रजा' अर्थात सर्वसाधारण लोकांमध्ये आपल्याला मिळून मिसळून वागणे गरजेचे आहे तरच आपण त्यांची सेवा करू शकतो. जर आपण इतर लोकांपेक्षा अधिक साधने बाळगली किंवा अधिक वस्तू स्वतःकडे ठेवल्या तर इतरांपेक्षा भौतिक रूपाने मोठे बनू शकू परंतु आध्यात्मिक रूपात आपण इतरांपेक्षा थोर बनू शकणार नाही.

सद्यस्थितीत स्वतःला इतरांपासून वेगळे, विशेष व्यक्तिमत्व दाखविण्याची एक प्रकारची शर्यतच लागलेली आहे. खरं तर जितकी साधने किंवा भौतिक सुख-सुविधा आपण वापरतो तेवढी विघ्ने वा समस्या आपल्या जीवनात येत असतात. त्यामुळे सदैव लक्षात ठेवा की साधन-सुविधा वापरा परंतु इतरांना पाहून किंवा ऐपत नसतांना सुद्धा कर्ज काढून त्यांचा वापर करू नका. जेवढी आपली चादर असेल तेवढेच पाय पसरा. इतरांना दाखविण्याच्या चढा-ओढीत जर आपण अधिक प्रमाणात साधनांचा उपयोग केला तर तीच साधने विघ्नकारी बनतात. म्हणूनच म्हटले जाते, 'न मागता कोणी काही दिले तर ते दूधासारखे आहे,

मागून दिले तर ते पाण्यासारखे आहे आणि जबरदस्ती एखाद्याकडून खेचून घेतले अथवा वसूल केले तर ते रक्तासारखे आहे. फलस्वरूप अशाप्रकारे प्राप्त धनाद्वारे जी सेवा व्हावी, अशी अपेक्षा असते तशी ती होत नाही.

□ साधी रहाणी आपल्याला उदाहरणमूर्त बनविते

आपली रहाणी जेव्हा साधी असते तेव्हा अनेकांना आपल्या जीवनातून प्रेरणा प्राप्त होत असते. राष्ट्रपिता महात्मा गांधींचे उदाहरण आपल्या सर्वांसमोर आहेच. साधी रहाणी हेसुद्धा सेवेचे खूप मोठे साधन आहे. म्हणूनच आपल्या विश्व-विद्यालयाचा युनिफॉर्म सफेद ठेवण्यात आला आहे. जसे आपले कपडे सफेद तसेच आपले अंतर्मन देखील स्वच्छ, निर्मळ व पवित्र असले पाहिजे. आपले प्रत्येक कर्म हे सुखदायी असले पाहिजे तरच आपण उदाहरणमूर्त बनू. आपण जे ईश्वरी ज्ञान विश्वातील आपल्या बांधवांना देतो त्याप्रमाणे आपले आचरणही असले पाहिजे.

पूर्वी शिक्षकांना आचार्य म्हटले जात असे. आचार्य म्हणजे प्रत्येक गोष्ट आचरणात आणणारा. आपल्याला फक्त भाषणकर्ता बनायचे नाही परंतु आपल्या रहाणी-मानातून, भोजनातून साधारणता वा वैराग्य दिसले पाहिजे. असा साधारण रहाणारा साधकच तपस्या किंवा साधना करू शकतो. साधारण रहाणाऱ्याला साधनेसाठी वेळसुद्धा सहजच मिळू शकतो. अशा साधारण रहाणाऱ्या व्यक्तीद्वारे प्रत्येक पाऊलावर सेवा होत असते. तोच निरंतर सेवाधारी बनतो. ईश्वरी यज्ञातील आदिरत्नांच्या अशा वागण्या-मुळेच ते सर्वांसाठी उदाहरणमूर्त बनले. पिताश्री ब्रह्माबाबांचे जीवन चरित्र आपण सर्वांनी वाचले वा अनुभवले असेलच. पिताश्री ब्रह्माबाबा ज्यांच्या शरीरात स्वयं परमात्म्याचे दिव्य अवतरण झाले होते, इतकी मोठी हस्ती असतानासुद्धा ते अतिशय साधारण रहात होते. यज्ञसेवेचे कुठलेही काम (हॉल सफाई, धान्य सफाई, भाजी कापणे, शेणाच्या गोवण्या करण्याचे असो, दगड-माती उचलण्याचे असो) मोठ्या आनंदाने करीत असत. त्यांना पाहून सर्व ब्रह्मावत्स

अतिशय उत्साहाने सेवा करायला धावून येत. पिताश्रींची कथनी व करनी एकच होती. म्हणूनच पिताश्री ब्रह्माबाबा आणि मातेश्वरी सरस्वती सर्वांसाठी प्रेरणास्त्रोत बनले. पिताश्रींनी निर्मलशांता दादीजींना चप्पल शिवण्याची देखील सेवा दिली होती. सुरुवातीला दादीजींनी विचारले, 'बाबा, मी चप्पल कशी शिवू?' तेव्हा बाबा म्हणाले, 'मुली, जर तुला मोची (चांभारा) इतकी अक्कल नाही तर तू विश्वमहाराणी कशी बनू शकशील?' हे ऐकल्यानंतर दादीजी ऑलराऊंडर सेवाधारी बनल्या. अगदी चप्पल दुरुस्त करणे, बस दुरुस्त करणे, बस चालवणे, भांडी घासणे, धान्य साफ करणे अशी सर्व कामे त्या मोठ्या आनंदाने करू लागल्या. प्रत्येक आदि-रत्नाच्या चरित्रात आपल्याला या गोष्टी दिसून येतील. म्हणूनच ते आपल्यापुढे उदाहरण-मूर्त बनले. आपणही त्यांचे अनुकरण करून, ईश्वरी यज्ञाची कुठलीही सेवा मोठ्या आनंदाने करू या.

□ ऑल राऊंडर दादीपासून मी इकॉनॉमी शिकलो

मला दिल्ली पांडव भवनमध्ये १० वर्षे सेवा करण्याचे सौभाग्य लाभले. तेथे गुलजार दादीजींच्या मातोश्री, ऑल राऊंडर दादीजींची पालना पाच वर्षे मिळाली. त्या सर्व प्रकारची सेवा करित असत म्हणून त्यांना सर्वजण ऑल राऊंडर दादी असे म्हणत असत. मी नुकताच पांडव भवन मध्ये सेवेसाठी गेलो होतो. माझ्याजवळची कोलगेट पेस्ट संपली होती. यज्ञवत्सांना आवश्यक ते सामान पुरविण्याचा चार्ज दादीजींकडे होता. मी दादीजींकडे पेस्ट मागितली. दादीजी म्हणाल्या, 'लाल (दादी प्रत्येकाला मोठ्या प्रेमाने लाल म्हणत असत) संपलेली कोलगेटची ट्युब घेऊन ये. ती येथे जमा कर म्हणजे मी तुला दुसरी नवीन पेस्ट देईन. तसेच येताना पोळपाट व बेलन (लाटणं) देखील घेऊन ये.' त्याप्रमाणे मी जुनी कोलगेटची ट्युब आणि पोळपाट-बेलन घेऊन आलो. दादीजींनी कोलगेटची ट्युब पोळपाटावर ठेवली व त्यावरून बेलन फिरवले. त्यातून ७-८ दिवस वापरता येईल इतकी पेस्ट बाहेर आली. दादीजींनी सांगितले की ही पेस्ट संपल्यावर मग नवीन ट्युब मिळेल. पुढे त्या म्हणाल्या, 'हा भोलानाथ शिवबाबांचा भंडारा आहे. त्यातील कणा-दाणासुद्धा व्यर्थ जाता कामा नये. आपण जर व्यर्थ

घालवले तर आपले भाग्य कमी होईल. आपल्यावर एक प्रकारचा बोज चढेल.' या घटनेपासून मी खूप काही शिकलो. तेव्हापासून मी ठरवले की आपल्याला इकॉनॉमी (बचत) करत, सेवा करायला हवी.

दुसरा आणखी एक प्रसंग याठिकाणी नमूद करावासा वाटतो. ऑल राऊंडर दादींनी मला एकदा एका बहेनजींची चप्पल दुरुस्त करायला पाठवले होते. त्यासाठी त्यांनी मला फक्त १५ पैसे दिले होते आणि समजावून सांगितले होते की लाल, १० पैसे एका खिशात ठेव आणि ५ पैसे दुसऱ्या खिशात ठेव. सर्वप्रथम त्या मोचीला १० पैसेच दे आणि जर त्याने ऐकले नाही तर दुसरे ५ पैसे सुद्धा दे. दादीजींनी सांगितल्याप्रमाणे मी मोचीकडे चप्पल घेऊन गेलो. चप्पल दुरुस्त करायला किती पैसे लागतील असे त्याला विचारले. तेव्हा तो म्हणाला की दीड रुपया लागेल. माझी मोठी पंचाईत झाली कारण मला तर दादींनी १५ पैशात ते काम करायला सांगितले होते. तेव्हा मी मोचीला समजावून सांगितले की ही चप्पल ब्रह्माकुमारी आश्रमात रहाणाऱ्या एका दीदीची आहे. आश्रम शब्द ऐकताच त्याची भावना बदलली होती आणि चक्क त्याने ती चप्पल आपल्या कपाळाला लावली कारण दिल्लीमध्ये ब्रह्माकुमारी आश्रमा-विषयी खूप चांगली भावना आहे. नंतर तो मोची म्हणाला की ज्या पांढरे कपडे घालतात त्या दीदींची ही चप्पल आहे का? मी 'हो' म्हणताच त्याने हातचे काम सोडून आधी ती चप्पल दुरुस्त करून दिली व पैसे वगैरे काही नको, असे म्हणाला. मी परत येऊन दादीजींना ती चप्पल दिली व १५ पैसे देखील परत केले तेव्हा खूप होऊन दादीजी म्हणाल्या, 'लाल ला सेवा करायची काही ना काही अक्कल आहे.' पुढे त्या म्हणाल्या, 'मोचीने आपले पैसे घेतले नाहीत, त्यामुळे त्याचे ते पैसे यज्ञात वापरले जातील. परिणामी त्याचे भाग्य बनेल. तो त्रेतायुगाच्या शेवटी स्वर्गात येईल.' हे जणू काय दादीजींनी त्या मोचीला वरदानच दिले. त्यानंतर जर कुणाची चप्पल तुटली तर दादीजी मलाच ती दुरुस्त करून आणायला सांगत. मी त्या मोचीला कधी ज्ञानामृत मासिक, कधी टोली (प्रसाद) किंवा एखादे पेन देत असे. त्याचबरोबर कधी आश्रमाचे

म्युझियम बघायला ये, असे सांगत असे. खरोखर एक दिवस तो मोची म्युझियम बघायला आला. त्याला ज्ञान आवडले त्याने ७ दिवसांचा कोर्ससुद्धा केला व पुढे नियमित विद्यार्थीसुद्धा बनला. ही आहे दादीजींच्या वरदानाची कमाल तसेच त्याने ईश्वरी सेवेत लावलेल्या पैशांची कमाल !

दादीजी नेहमी सांगत की ज्यावेळी तुम्ही भाजीपाला विकत घेण्यासाठी जाता तेव्हा त्या भाजीवाल्याला सांगा की हा भाजीपाला आश्रमासाठी घेऊन जात आहोत. त्याने जर स्वखुशीने किंमत कमी केली आणि त्या पैशातून जर आपण ईश्वरी साहित्य विकत घेऊन इतरांना वाटले तर त्या भाजीवाल्याचेही भाग्य बनू शकते. आपल्यातील कोणतीही कला ईश्वरी सेवेत लावली तरी आपले भाग्य बनू शकते. संगमयुगात ईश्वरी सेवेत आपण जितके तन, मन, धन सफल करू त्याच्या पद्मपटीने आपल्याला संपूर्ण कल्पात प्राप्त होते, हे सत्य सदैव आपल्या बुद्धीत ठेवा. त्यामुळे घर-गृहस्थीत राहतांनासुद्धा इकॉनॉमी करून ईश्वरी सेवा जरूर करावी.

अशाप्रकारे ऑलराऊंडर दादीजी इकॉनॉमी करीत असल्या तरी त्यांची विचारसरणी अतिशय उच्च होती. त्या सर्वांवर आपल्या मुलाप्रमाणे प्रेम करीत. कधी मी दादीजींसमोर गेल्यानंतर त्या मला पूर्णपणे निरखून पाहून म्हणत, लाल तू आज पायमोजे घातले नाहीस. तेव्हा मी म्हणत असे, दादीजी आज थंडी नाही. तेव्हा दादीजी म्हणत, 'लाल, हे शिवबाबांना दिलेलं शरीर आहे. त्याचा नीट सांभाळ कर. या शरीराद्वारे खूप सेवा करायची आहे.' त्यानंतर दादीजी पटकन आपले स्वतःचे पायमोजे काढून म्हणत, 'हे घे आणि पायात घाल.' इतके दादीजींचे निर्मळ प्रेम होते. सर्वांना टोली दिली आणि एखादा भाई बाहेर गेला असेल तर भाईची टोली दादीजी हातात घेऊन बसत व सर्वांना विचारत की लाल, तो भाई आला का ? जोपर्यंत त्या भाईला टोली देत नाहीत तोपर्यंत दादीजींच्या हातातच ती टोली असे. झोपतांना त्याची टोली जवळ घेऊन झोपत आणि उठल्यावर म्हणत, 'लाल, त्या भाईला बोलव. त्याची टोली द्यायची आहे.' असे प्रत्येक यज्ञवत्सा-विषयी दादीजींचे निःस्वार्थ, निर्मळ प्रेम होते. अशा-

प्रकारच्या आदिरत्नांच्या निर्मळ प्रेमांमुळे आणि इकॉनॉमी-मुळे आजसुद्धा यज्ञाची भरभराट होताना दिसते.

□ दादी प्रकाशमणींचा इकॉनॉमीकडे इशारा

गेल्या वर्षी २५ ऑगस्ट २०१३ मध्ये दादीजींची मधुबनमध्ये पधरामणी झाली होती. त्यावेळी दादीजींनी हाच इशारा दिला की, 'मी गेल्यापासून तुम्ही अधिक खर्च करीत आहात. आता इकॉनॉमीकडे लक्ष द्या आणि मनसा सेवा करा. या दोन गोष्टींची वर्तमान समयी विशेष गरज आहे.' आपण जितका अधिक खर्च करतो तितकी आपली खुशी गायब होत जाते. त्यामुळे योग्य तिथे खर्च करावा. परंतु नको तिथे खर्च करू नये. एक दुसऱ्याला पाहून खर्च करू नये. मुख्य म्हणजे 'कम खर्च बाला नशीन' हे पिताश्रींचे महावाक्य सदैव ध्यानी धरावे.

□ दादी जानकीजींना सुद्धा साधारणता पसंत आहे

एके दिवशी दादीजी आम्हा सर्व शांतीवन निवासींचा क्लास घेत होत्या. अचानक दादीजी म्हणाल्या की मी एक नवीन विंग चालू केली आहे. त्या विंगमध्ये प्रवेश करण्यासाठी पुढील अटी आहेत. त्या व्यक्तीचे कोणत्याही बँकेत खाते असता कामा नये. त्याच्याजवळ कोणतीही किमती गाडी असता कामा नये. त्याच्याजवळ आपली पर्सनल प्रॉपर्टी असता कामा नये. अशी व्यक्तीच या विंगमध्ये प्रवेश घेऊ शकते. दादीजी म्हणाल्या की मी स्वतः या विंगची कोऑर्डिनेटर आहे व त्या विंगचे नाव आहे - इकॉनॉमी विंग. खरोखरच वर्तमानसमयी यज्ञामध्ये साधी रहाणी, उच्च विचारसरणी असणाऱ्या पुरुषार्थींची खूप गरज आहे. हा पाठ पक्का असणारेच अंतिम परीक्षेत 'पास विथ ऑनर' बनू शकतील. आजही आपण माऊंट आबूला गेल्यावर तेथील बाबांच्या झोपडीत अवश्य जातो. बाबांची ही झोपडी त्यांच्या बेहद वैराग्यवृत्तीचे प्रतीक आहे. आपणही बापसमान संपूर्ण स्थिती प्राप्त करण्यासाठी बेहदची वैराग्यवृत्ती धारण केली पाहिजे.

□ भौतिकतेच्या चढाओढीमुळे विघ्न निर्माण होतात

ईश्वरी सेवा करण्यासाठी सहजपणे प्राप्त साधनांचा वापर अवश्य करावा परंतु सेवेसाठी साधनांचा संग्रह करण्यामागे लागू नये. आजकाल एक दुसऱ्याला पाहून,

आपल्या सेवाकेंद्रावर देखील सुंदर फर्निचर असावे, छानशी गाडी असावी. सेवाकेंद्रासाठी मोठे भवन असावे, ही भावना कुठे-कुठे पहायला मिळते. वास्तविक ही सर्व साधने महत्वाची नसून साधना ही महत्वाची आहे. त्या सेवाकेंद्रावर येणाऱ्या ब्रह्मावत्सांची स्थिती महत्वाची आहे. सेवाकेंद्र किती निर्विघ्न आहे, याला अधिक महत्व आहे. त्यामुळे जी साधने सहजपणे उपलब्ध होतील, त्यांचा सेवेसाठी जरूर वापर करावा परंतु ही साधने गोळा करण्याच्या मागे लागून आपल्याला बेहद वैराग्यवृत्तीचा विसर पडता कामा नये. पिताश्री ब्रह्माबाबांचा आदर्श सतत आपल्या डोळ्यासमोर असला पाहिजे.

मी बऱ्याच ठिकाणी सेवेसाठी जातो तेव्हा मला काहीजण विचारतात की तुमच्याकडे कोणती गाडी आहे? तेव्हा मी त्यांना सांगतो की माझ्याकडे ११ नंबरची गाडी आहे अर्थात माझे दोन पाय हीच माझी गाडी आहे. मला विमानाने किंवा ट्रेनमधून ए. सी. कोचमधून प्रवास करण्याऐवजी सेकंड क्लासने किंवा बसने प्रवास करून बचत करायला आवडते. ज्याठिकाणी मी सेवेसाठी जातो, तेथे साईड-सीनसाठी न जाता, तेवढ्या वेळात मी एखाद्या शाळेत जाऊन सेवा करतो. तात्पर्य म्हणजे साधी रहाणी व उच्च विचारसरणी हे आपले प्रत्येकाचे स्वरूप असले पाहिजे.

संगमयुगात शिवबाबांनी आपल्याला सर्वकाही दिले आहे. 'पाना था सो पा लिया' हे आपल्या संतुष्ट स्थितीचे गायन आहे. आता कुठल्याही प्रकारची इच्छा उत्पन्न होणे, हेसुद्धा अप्राप्तीचे लक्षण आहे. त्यामुळे सदा संतुष्ट-मणी बनून आपण प्रत्येकाने ब्रह्माबापसमान 'सिंपल आणि सँपल' बनू या.

परमात्म प्रेम

परमात्म प्रेम हेच ब्राह्मण जीवनाचा आधार आहे. ब्राह्मण जीवनात जर परमात्म प्रेमाचा अनुभव कमी असेल तर ते रमणीक न वाटता, शुष्क वाटेल. परमात्म प्रेम हेच सदैव आपल्यासोबत असते तसेच ते सदैव सहयोगी देते. जेथे प्रेम आहे, सोबत आहे तेथे सर्व काही अति सहज होऊन जाते.

▶ पान क्र. १३ वरून

पैसा-अडका नको, थेंबभर पाणीही नको.' मालकीण संतापून म्हणाली, 'मग तुला काय पाहिजे?' 'तुझ्या अंगणातील मूठभर माती माझ्या झोळीत टाक.' फकीर शांतपणे म्हणाला. हे ऐकून मालकीण गोंधळली, ती विचारात पडली. मग आश्चर्याने म्हणाली, 'तुझे डोके ताळ्यावर आहे का?' फकीर मोठ्या धैर्याने म्हणाला, 'माझं डोकं ठीक आहे, म्हणून तर मी म्हटलं.'

त्यावर ती घमंडी मालकीण अविश्वासाने म्हणाली, 'काय, खरच तुला माती पाहिजे?' फकीर पुन्हा शांतपणे उत्तरला, 'हो, मला मूठभर मातीच हवी.' त्या मुख बाईने खरच आपल्या अंगणातील मूठभर माती त्या फकीराच्या झोळीत टाकली. फकीराने तिला आनंदाने आशीर्वाद दिला.

मालकीणीने चकीत होऊन विचारले, 'तू या मातीचं काय करशील?' फकीराने हसत, मोठ्या प्रेमाने म्हटले, 'माई, तुझ्या या हातांना काही ना काही देण्याची सवय लागावी, हीच माझी शुभभावना होती.'

फकीराच्या कथेतून आपल्याला हाच संदेश मिळतो की तुम्ही सहनशील व्हा, दयाळू व्हा. फकीर कटु वचन सहन करून, आपल्या मधुर व शुभभावनेने मालकीणीला ही मधुर बनवू इच्छितो. 'कडू घेऊन गोड देणे' हेच तर ईश्वर पिता आपल्याला शिकवत आहे. शिवबाबांच्या शिकवणीचे अमृतमंथन तर हेच आहे. सहनशक्ती असलेला साधकच श्रीमताचे यथार्थ पालन करीत स्व-परिवर्तन तसेच विश्वपरिवर्तन करू शकेल. तात्पर्य म्हणजे परिवर्तन शक्ती ही सहनशक्तीनेच येते. म्हणूनच म्हटले जाते, 'टाकीचे घाव सोसल्याशिवाय देवपण येत नाही.' दगडापासून मूर्ती जेव्हा घडत असते तेव्हा तिला टाकीचे घाव मोठ्या आनंदाने सहन करावे लागतात. याउलट जे दगड टाकीचे घाव न सोसता तुटून पडतात त्यांचा वापर मंदिराच्या बांधकामात कुठेतरी केला जातो. तात्पर्य म्हणजे संगमयुगी ब्राह्मण जीवनात सहनशीलता हे पुरुषार्थाचे अतिशय महत्वाचे पाऊल आहे. सारांशाने असे म्हणता येईल,

सहनशीलता धारण करिता, देवत्व येई अंगी।

अन्यथा मूर्ती ती अधुरी, पूजन न होई जगी॥

तीव्र पुरुषार्थ अर्थात दृढतासंपन्न पुरुषार्थ

-- ब्र.कु.वासंती दीदी, नाशिक.

ही गोष्ट सन १९५३ची आहे. मातेश्वरी जगदंबा सरस्वती यांना एका मुलाखतीत भ्राता जगदीश भाईंनी दोन प्रश्न विचारले होते. पहिला प्रश्न हा होता, आपण म्हणता की या ईश्वरी विद्यालयाच्या शिकवणींना धारण करून कोणतीही व्यक्ती आपल्याहून आधी पुरुषार्थात लागलेल्या भावा-बहिणींच्या पुढे जाऊ शकते! कृपया आपण हे स्पष्ट करून सांगावे की हे कसे होऊ शकते? एखादी व्यक्ती आमच्यापेक्षा १५ वर्षे आधीपासून संस्कार परिवर्तन आणि योगाभ्यासास लागलेली असेल तर आम्ही तिच्याहून पुढे कसे जाऊ शकतो? १५ वर्षांचे दीर्घ अंतर आम्ही कसे पुरे करू शकतो.

तेव्हा त्या म्हणाल्या, 'प्रत्येक व्यक्तीची पुरुषार्थ करण्याची गती (speed) भिन्न असते. एखादी व्यक्ती १५ वर्षांपासूनच आपले संस्कार बदलण्यास लागलेली असेल पण यात ती शिथिलतेने वागत असेल म्हणून असे होऊ शकते की ती १५ वर्षांतही आपल्या त्या संस्कारांना बदलू शकली नसेल अर्थात पूर्णतः बदलू शकली नसेल. याच्या तुलनेत दुसरी एक व्यक्ती अशी असेल जी आपल्या एखाद्या वाईट संस्कारांना वशीभूत होत होती पण तिने त्याच दिवसापासून ज्या दिवशी तिचे लक्ष त्या संस्कारांकडे वेधण्यात आले, त्या संस्कारांपासून प्रभावित होणे किंवा ते कर्मात आणणे सोडून दिले. आपल्या या तीव्र पुरुषार्थाने ती व्यक्ती १५ वर्षांतही दुसऱ्या व्यक्तीद्वारे पूर्ण न होणाऱ्या पुरुषार्थाला काही दिवसात पूर्ण करण्यात सफल झाली. या प्रकाराचा पुरुषार्थ करणाऱ्या व्यक्तीबद्दल मी म्हणेन की तिने १५ किंवा साडेचौदा वा चौदा वर्षे वाचविले. तेव्हा फारच कमी वेळात अतिशय तीव्र पुरुषार्थ करण्याचा विधी हा आहे की आपण आपला एक-एक संस्कार बदलण्यासाठी कित्येक वर्षे लावू नयेत उलट ज्यावेळेसच आपले लक्ष त्याकडे वेधण्यात येईल की आपला अमका संस्कार ठीक नाही किंवा आपल्यात अमकी कमजोरी आहे तेव्हा आपण दुसऱ्यांदा कोणालाही हे सांगण्याची संधीच

देऊ नये की आपल्यात अजूनही अमका वाईट संस्कार वा कमजोरी राहिली आहे. उलट आपण पहिल्यांदाच ते समाप्त करावेत.' अशाप्रकारे शिवबाबांकडून पहिल्यांदा इशारा मिळाल्यानंतर जर आपण तो अंमलात आणत जाऊ आणि संस्कार समाप्त करण्यात अधिक वेळ न लावू तर या विधीने आपण आपल्या आधीपासून ज्ञानात असलेल्या पुरुषार्थीहून पुढे जाऊ शकतो.

दुसरा प्रश्न

दुसरा प्रश्न त्यांना हा विचारला की, ३६ दिव्य गुणांपैकी सर्वात अधिक महत्त्वपूर्ण गुण कोणता आहे? त्यावर मातेश्वरींनी म्हटले, 'तसे तर सर्वच गुण आपापल्या जागी मुख्य आणि महत्त्वपूर्ण आहेत व कोणत्याही दिव्य-गुणाविषयी आपण असे म्हणू शकत नाही की तो इतर दिव्यगुणांहून कमी मूल्याचा वा कमी महत्त्वाचा गुण आहे.' ही गोष्ट स्पष्ट करताना त्या म्हणाल्या की, 'नम्रता, मधुरता, सहनशीलता, संतोष, पवित्रता इत्यादी हे आणि असे दुसरे गुण मुख्यच आहेत पण तरीही असे म्हणावे लागेल की या दृष्टिकोनाने दृढता हा सर्व गुणांमध्ये मुख्य आहे कारण जोपर्यंत आपण कोणताही गुण दृढ संकल्पांनी धारण करीत नाहीत तोपर्यंत तो गुण आपल्या जीवनात टिकू शकत नाही. तसेच विपरीत परिस्थिती आल्यावर आपण त्या गुणात स्थित होऊन कार्य करू शकत नाही.' अशाप्रकारे अनेक दिव्यगुणांचे महत्त्व सांगून मातेश्वरींनी संकल्प अथवा प्रतिज्ञेच्या दृढतेचे महत्त्व दर्शविले.

त्यानंतर दोन्ही प्रश्न एकत्र घेताना मातेश्वरींनी समजाविले की जी व्यक्ती दृढतेने ही प्रतिज्ञा वा व्रत घेते की मी अमका-अमका दिव्यगुण धारण करूनच दाखविन आणि माझ्यातील अमका-अमका वाईट संस्कार प्रकट होणारच नाही तेच द्रुत गतीने इतर पुरुषार्थींच्या तुलनेत पुढे जातात. म्हणून मातेश्वरींनी म्हटले की आपणास स्वतःमध्ये ही सवय लावताच कामा नये की कोणी आपणास

► पान क्र. ३२ वर

► पान क्र. १६ वरून

होतो. तो केवळ उन्मुक्त उडणाऱ्या फरिश्त्याप्रमाणे वा धरतीवर अवतरीत झालेल्या देवदूतासमान कार्य करतो. कार्याच्या परिणामाचा स्वीकार न करता, कर्मफळापासून अलिप्त राहतो. देहात राहूनही देह व देहाच्या संबंधांच्या भोवऱ्यात अडकत नाही. केवळ निमित्त बनून कर्म करतो या अवस्थेला प्राप्त करण्यासाठी देहात राहून राजा जनक प्रमाणे विदेही स्थिती आवश्यक आहे.

आत्मा देहरथाला चालविणारा रथी मानला जातो. नाक, कान, तोंड, डोळे व मुख हे देहरूपी रथाला जुंपलेले घोडे आहेत. या इंद्रियरूपी घोड्यांचा मालक आहे मन व मनाचा राजा आहे आत्मा. मनात उठणाऱ्या कर्माचा संकल्प आत्म्याच्या होकारानंतर कर्मेन्द्रियांकडून पूर्ण केला पाहिजे. परंतु मनाला आवर घालणारी बुद्धीरूपी लगाम सैल असेल तर दैहिक रसांच्या अधीन होऊन इंद्रिय बेभान होतील आणि कर्मातीत बनण्याच्या पुरुषार्थात विघ्न निर्माण करतील. म्हणून इंद्रिय रसांवर आळा घालणे आवश्यक आहे. डोळ्याद्वारे दृश्य दर्शनाचा रस, नाकाद्वारे गंध सुगंधचा रस, कानाद्वारे गीत संगीताचा कर्णरस, मुखाद्वारे नाना चवींचा रस आणि त्वचेद्वारे स्पर्शरस प्राप्त होतो. त्यांचा प्रभाव आत्म्यास मोहित व भ्रमित करतो. इंद्रियांचे चोचले पुरविले तर इंद्रियांची गुलामी आत्म्यास पराधीन करेल. कर्माच्या जाळात फसवेल. म्हणून कर्मातीत बनण्यासाठी कर्मेन्द्रियांचा मालक बनून कर्म करीत राहिले पाहिजे. कर्माच्या आदि-मध्य-अंताच्या परिणामाचा विचार केल्यावरच कर्म केले पाहिजे.

पिताश्री ब्रह्माबाबांनी कर्मातीत बनण्याचा तीव्र पुरुषार्थ केला. मुखरसावरही त्यांनी ताबा मिळवला. तो प्रसंग येथे मार्मिक ठरेल. एकदा ब्रह्माबाबा वाफवलेले कडू कारले चाखत होते. हे आदरणीय बृजमोहन भाईंनी पाहिले. त्यांनी बाबांना विचारले की काय करीत आहात? तेव्हा बाबा उत्तरले की ते कडू चवीला चाखून इंद्रियांवर ताबा मिळवण्याचा पुरुषार्थ करीत आहेत. तेव्हा बृजमोहन भाईंनी कारले खाण्याचा प्रयत्न केला. परंतु त्यांच्या तोंडाची चव कडू झालेली पाहून मातेश्वरीजींनी त्यांना सोडवले. तात्पर्य,

बहुमुखी प्रयत्न व इंद्रियांवर विजय मिळविल्यानेच बाबा कर्मातीत फरिश्ता बनले. पिताश्री ब्रह्माबाबांनी जीवनाचे विविध रस घेतले, परंतु त्यापासून ते योगी, वैरागी बनून वेळेवर मुक्तही झाले. त्यांच्यासम आपण ब्रह्मावत्सही देह, देहाचे संबंध, व्यक्ती, वस्तू, वैभव यांच्या संपर्कात येतानाही त्यांच्या प्रभावापासून मुक्त राहून कर्मातीत अवस्थेचा वसा घेऊ या व लवकरात लवकर परमधाम घरी मातापिता, बापदादांसमवेत परत जाऊ या. ❖❖❖

नारीची महानता

नवरात्र महोत्सव असे अति महान ।

नऊ दिवस करिती मातेचे गुणगान ॥ १ ॥

कन्यांचा करती संपूर्ण सन्मान ।

वातावरण बनते भक्तिप्रधान ॥ २ ॥

मातेच्या जयघोषाने दूर होई अभिमान ।

सर्वत्र होती यज्ञ व अनुष्ठान ॥ ३ ॥

जागोजागी होई देवीचे आगमन ।

घर बने मंदिर, मानव देव समान ॥ ४ ॥

नऊ दिवसांनी हे सारे स्वप्नसमान ।

उरती केवळ परंपरा, कष्टप्रधान ॥ ५ ॥

पुन्हा जागती असुरी वृत्ती, पशुसमान ।

कन्या पूजन करूनही, करती तिचा अपमान ॥ ६ ॥

वंश वृद्धीसाठी करती पुत्राचा सन्मान ।

कन्या वाटे जशी निरुपयोगी सामान ॥ ७ ॥

फुलण्याआधी कोमजते कळी अजाण ।

भुणहत्या करूनी घेती तिचे पंचप्राण ॥ ८ ॥

पाप करूनही मनुष्य होतसे बेभान ।

कोण दुर्गा, कोण काली, याचे नसे भान ॥ ९ ॥

प्रत्येक नारीच्या अंतरी एक देवी विद्यमान ।

आदिशक्ती नारी असे, हेच सत्य ज्ञान ॥ १० ॥

सत्य ज्ञान देण्या, अवतरले शिव भगवान ।

करा पूजन नारीचे, तेणे होई भारत महान ॥ ११ ॥

-- ब्र. कु. यशोदा माता, पुणे.

राजयोग - जीवन जगण्याची कला

ब्र.कु.अजय जाधव, भिवंडी.

आजच्या स्पर्धात्मक आणि धकाधकीच्या युगात मनुष्याला वेळेची कमतरता क्षणा-क्षणाला जाणवत असते. आज प्रत्येक माणसाला खंत आहे की, स्वतःसाठी त्याला पुरेसा वेळ देता येत नाही आणि यामुळेच मनुष्याच्या जीवनात अशांती आणि तणाव यांचे प्रमाण दिवसेंदिवस वाढत चालले आहे. एकाच वेळेला वेगवेगळ्या प्रकारच्या कामात व्यस्त राहिल्याने त्याची एकाग्रता कमी होऊन त्यात अनेक चूका होतात. काही लोक एकाच वेळेला वेगवेगळ्या प्रकारचे काम पाहून अतिशय निराश होतात आणि काम करायचे सोडून देतात. पुढचा दिवस काम करण्यासाठी चांगला असेल अशी आशा करतात. पण दुसऱ्या दिवशी सुद्धा कामाची यादी अजूनच मोठी झालेली असते. अशा स्थितीत त्यांना अधिक मेहनत करावी लागते. त्यामुळे त्यांचे जीवन दुःख आणि अशांतीने भरून जाते. याउलट दुसऱ्या प्रकारचे लोक असे असतात जे अनेक प्रकारचे कार्य करून सुद्धा नेहमी निश्चित आणि प्रसन्न राहतात. त्यांच्याकडे अशी कोणती बरे कार्यकुशलता असते याचे रहस्य असे आहे की ते स्वतःचे आणि वेळेचे महत्त्व चांगल्याप्रकारे जाणतात. त्यामुळे उद्याचे काम आज आणि आजचे काम आता या उक्तीप्रमाणे कोणत्याही परिस्थितीत प्रत्येक काम शांत चित्ताने आणि एकाग्रतेने करून प्रत्येक कार्यात सफलता प्राप्त करतात. परंतु अशाप्रकारे कोणत्याही परिस्थितीत शांतचित्त राहण्यासाठी आपल्याला जीवनाचे एक शाश्वत सत्य जाणून घ्यावे लागेल.

शारीरिक दृष्ट्या प्रत्येक व्यक्ती ही बालक, युवा आणि वृद्ध अशा स्थितीत परिवर्तनाचा अनुभव करित असते आणि शरीराच्या माध्यमाद्वारे आपला पार्ट बजावित असते. त्यामुळे आपल्याला सदैव हे लक्षात ठेवले पाहिजे की मी शरीर नसून, शरीराला चालविणारी एक अजर, अमर, अविनाशी चैतन्यशक्ती आत्मा आहे. तसेच आत्मस्वरूपात राहून प्रत्येक कर्म केले पाहिजे. वास्तविक आत्मस्थिती हीच उच्च, कल्याणकारी, शुद्ध व सकारात्मक विचारांची जननी

आहे. याउलट देहअभिमान हेच सर्व अशुद्ध संकल्पांचे मूळ कारण आहे. देहभानाच्या संकल्पांनी प्रदूषित या विश्वाला, आत्मभावाच्या पावन संकल्पांनी भरपूर करून आपण सुखमय संसाराचे स्वप्न साकार करू शकतो. ही अलौकिक जादू घडविण्यासाठीच परमपिता परमात्मा सृष्टीवर अवतरित होऊन राजयोग शिकवितात.

राजयोग अर्थात स्वतःला आत्मा समजून, परमात्मा शिव पित्याच्या मधुर स्मृतीत मग्न होणे. जेव्हा आपल्या संकल्पांच्या सूक्ष्म तारा परमात्मा पित्याशी जुळतात तेव्हा त्यांच्या गुण व शक्तींची किरणे आपल्याला प्राप्त होतात फलस्वरूप आत्म्याची शक्ती व प्रकाश यांच्यात वृद्धी होते. आपल्या चारही बाजूला, कार्य करताना देखील प्रकाश मंडळाचा अनुभव होऊ लागतो. मन-बुद्धीच्या हलकेपणामुळे कार्यक्षमता वाढू लागते. त्यामुळे जीवनातील कष्ट, संघर्ष, आळस इत्यादी असे नाहीसे होतात जसे सूर्याला पाहून अंधःकार नाहीसा होतो. आपल्या मनात मानव मात्राविषयी शुद्ध निर्मळ प्रेम प्रवाहित होऊ लागते. दृष्टी-वृत्तीमध्ये भावा-भावाची पवित्र भावना सामावून जाते. विश्व एक परिवार असल्याची भावना जागृत होते. प्रत्येक संकल्प सिद्ध होऊ लागतो. तात्पर्य म्हणजे आत्मस्वरूपात स्थित होऊन तसेच प्रभु स्मृतीत मग्न राहून या संसारात कार्यरत राहणे हीच खरी श्रेष्ठ जीवन जगण्याची कला आहे. ही कला प्रत्येकाने आत्मसात करण्याची आज आवश्यकता आहे. ही कला आत्मसात करणाराच जीवनात सदैव सुख, शांती, आनंद, प्रेम यांचा अनुभव करेल.

त्याचबरोबर राजयोगी हा आत्मअभिमानी असल्याने साक्षी होऊन या विश्वनाटकाकडे पहातो. त्यामुळे त्याला हे नाटक आनंददायी अनुभवाला येते. याउलट अज्ञानी मनुष्य या नाटकाशी तादात्म्य स्थापित करतो म्हणून तो संसारी बनतो. त्याच्या आसक्तीच्या मनोवृत्तीमुळे त्याला हा संसार दुःखदायी जंजाळ वाटतो त्यामुळे त्याचे जीवन

► पान क्र. ३२ वर

साक्षात्कार व साक्षात् अवतरण यातील महान अंतर

(भाग - ३)

ब्र.कु.जगदीश दीक्षित, पुणे.

सत्यम्-शिवम्-सुंदरम् हे विशेषण असलेला परमात्मा प्रत्येक कल्पाच्या संगमयुगावर मानवमात्राच्या कल्याणार्थ संपूर्ण सत्यज्ञान प्रदान करून परमधामी वानप्रस्थी होतो. परंतु द्वापरयुगापासून कालक्रमानुसार बहुतांश सत्य प्रायः लोप पावते. भिन्न-भिन्न मनुष्यआत्म्यांनी आपल्या भिन्न-भिन्न अनुमानाद्वारे, मनमताद्वारे आणि आपल्या आत्मिक स्थितीनुसार अत्यल्प राहिलेल्या सत्यात असत्याची फार मोठ्या प्रमाणात भेसळ केली आहे. परंतु पुनः परमधामाहून अवतरित झालेल्या परमात्म्याने या भेसळीचे पृथःकरण करून सत्य व असत्यावर ज्ञानप्रकाश टाकला आहे अर्थात पुनः संपूर्ण सत्य प्रगट केले आहे. परंतु या सत्याकडे भल्याभल्यांनी दुर्लक्ष केल्याने अद्यापही समाजात सत्य असत्याच्या भेसळीचाच प्रयोग केला जात आहे. संत महात्म्यांनी केलेल्या कार्याविषयी तसेच त्यांच्या जीवनात झालेल्या तथाकथित चमत्कारांविषयी वर्षानुवर्षांची लोकमान्यता असल्यामुळे त्यावर दृढ विश्वास ठेवणे ही समाजाची सहज व पारंपारिक प्रवृत्ती आहे. या प्रवृत्तीत संत साहित्याचा अभ्यास करणारे अभ्यासूही बद्ध झाले आहेत. ही बद्धताच त्यांना सत्य परमात्म्याच्या अवतरणाकडे आणि त्याने प्रदान केलेल्या संपूर्ण सत्याकडे दुर्लक्ष करण्यासाठी विवश करित आहेत. त्यांच्या बुद्धीचा हा यथार्थ निर्णय होत नाही की, 'परमात्म्याचे अवतरण झाले असून सर्व आत्म्यांच्या दृष्टीने ही सर्वात कल्याणकारी घटना आहे व अशा कल्याणकारी परमात्म्याच्या महासाहित्याचा अभ्यास केल्याने आत्म्याचे सर्वोत्तम कल्याण होईल.' परंतु संत-साहित्याच्या अनेक वर्षांच्या प्रभावामुळे त्यांचा हा ठाम निश्चय झाला आहे की, दिवंगत संत व त्यांचे साहित्यच समाजासाठी मार्गदर्शक आहेत. या मार्गदर्शक संतांनी कालानुरूप समाजाला मार्गदर्शन अवश्य केले आहे. परंतु त्यांनी असे कधीही सांगितले नाही की, धर्मग्लानी समयी अवतरित झालेल्या परमात्म्याकडे तुम्ही दुर्लक्ष करा. परंतु असे दुर्लक्ष होण्याचे मुख्य कारण हेच आहे की,

अवतरित झालेल्या अतिसूक्ष्म परमात्म्याला व त्याच्यापासून होणाऱ्या महान प्राप्तींना न जाणल्यामुळे बहुतांश भक्तांनी आपला दृढ विश्वास केवळ संत व त्यांच्या भिन्न-भिन्न साहित्यावर ठेवला आहे. त्यांचा हा दृढ विश्वासच त्यांना या विश्वाच्या अंतिम सत्यापासून दूर घेऊन जात आहे. परंतु कोटी-कोटी भक्तांतून जो भक्त या परमसत्याला स्वीकारतो त्याच्या बुद्धीला वर्षानुवर्षांची लागलेली असत्याची, संशयाची व संभ्रमाची अनेक कुलपे ज्ञानमुरलीच्या जादूने धडाधड उघडू लागतात आणि तो अल्प काळातच भक्ताचा राजयोगी बनतो.

राजयोग व ईश्वरीय ज्ञानाची साधना करता-करता त्याची परमात्म्यावरील श्रद्धा, विश्वास, निश्चय यामध्ये वृद्धी होऊन, त्याचे परमपित्याशी साकारी मंगल मीलनही होते आणि जीवनात संतुष्टता, आनंद, सुख-शांती भरून जाते अर्थात तो कृतार्थ होतो. बंधूनी, आत्म्यांचा परमात्म्याशी मीलनमेळा प्रत्येक पाच हजार वर्षांनी केवळ संगमयुगावरच होतो. अशा या मंगल मीलनाचा विचार करून भक्तजनांनी ज्ञानमार्गातील या महान प्राप्तीसाठी अवश्य चिंतन करावे. भक्तिमार्ग हा काही परमात्म्याने निर्माण केला नसून त्याने असे श्रीमत कदापी दिले नाही की, तुम्ही माझ्यासाठी जप-तप, उपास-तापास, पूजा-अर्चा इत्यादी कर्मकांडे करा. ज्ञानमार्ग म्हणजे परमात्म्याच्या मनात साधकांविषयी असलेली अपेक्षा साधकांनी पूर्ण करणे. त्याची अपेक्षा इतकीच आहे की, 'कमाक्रोधादि विकारांनी मलीन झालेल्या तुमच्या मनाला ज्ञान व योगाच्या साबणाने स्वच्छ करून त्या मनमंदिरात निरंतर माझीच स्मृती ठेवा.' आपण सर्वजण भक्ती तर जन्मजन्मांतर करित आलो आहोत. परंतु ती करताना मनात न्यूनगंड निर्माण होऊन तुम्ही-आम्ही परमात्म्याला म्हणत होतो की, हे प्रभू, मला केवळ तुझ्या चरणाजवळ जागा दे. मी तर तुझ्या चरणाची धूळ आहे. ज्ञानमार्गात मात्र परमात्म्याने मनातील हा न्यूनगंड दूर करून त्याने ब्रह्मावत्सांना आपल्या हृदयसिंहासनावर विराजमान केले

आहे. परंतु ही स्थिती प्राप्त करण्यासाठी परमात्म ज्ञान व राजयोगाचा अभ्यास अनिवार्य आहे. या अभ्यासाने तुम्ही परमात्म्याचे भक्त बनत नसून २१ जन्मांच्या सुखशांतीचा हक्क प्राप्त करणारे त्याचे वारसदार पुत्र बनता. अर्थात जी काही अलौकिक प्राप्ती तुम्हास करावयाची आहे ती आपल्या परमपित्याकडून हक्काने प्राप्त करू शकता. तुम्ही सर्व प्राप्ती संपन्न झालात तर परमात्मा तुमच्या भविष्यातील दैवी स्वरूपाची प्रत्यक्षात करेल. केवळ साक्षात्काराची अपेक्षा ठेवणाऱ्या भक्तजनानो, तुम्हास साक्षात्काराचे दर्शक ते साक्षात्कारी मूरत हा आत्मिक व अलौकिक प्रवास पूर्ण करावयाचा आहे. यातच तुमच्या आध्यात्मिक जीवनाची परिपूर्णता व धन्यता आहे! अशी ही जन्मजन्मांतरीची धन्यता व जन्मजन्मांतरीचे कल्याण करणारे आध्यात्मिक ज्ञान कोणीही ऋषी-मुनी, विद्वान-पंडित, संतमहात्मे अथवा अन्य धर्मस्थापक आत्मे कालत्रही देऊ शकत नाहीत. असे हे सर्वोच्च ज्ञान, सर्वोच्च परमात्मा देत असल्याने मनुष्य-आत्म्यांची स्थितीही सर्वोच्च होऊन २१ जन्मांसाठी स्वर्गीय देवत्वपदाचे गौरवशाली भाग्य प्राप्त होते. असे महान भाग्य प्राप्त करवून देणारे कल्याणकारी ज्ञान संपूर्ण कल्पात केवळ पुरुषोत्तम संगमयुगावरच परमात्मा प्रदान करतो. म्हणून या दुर्लभ युगात व दुर्लभ जन्मात ज्ञानामृताचा स्वीकार करून आपल्या अलौकिक तसेच पारलौकिक पित्याच्या कल्याणकारी शुभभावनांचा आदर करावा आणि मनुष्य-आत्म्यांनी कल्पातील आपल्या अंतिम परम कर्तव्याची पूर्तता करावी.

बंधूनो, हे ज्ञानामृत प्रदान करण्याचा आरंभ साप्ताहिकी पाठ्यक्रमापासून केला जातो. ज्ञानमुरलीतील परमात्म्याची अमूल्य महावाक्ये श्रवण करण्यापूर्वी समस्त भक्तजनांना एक महत्वपूर्ण व अंतिम निर्णय घ्यावयाचा आहे की या पुरुषोत्तम संगमयुगावर पुरुषामध्ये उत्तम पुरुष अर्थात देवता बनण्याची सुवर्णसंधी प्राप्त करावयाची अथवा कल्प-कल्प देवतांचे भक्त म्हणूनच रहावयाचे? देवता बनावयाचे असेल तर देवतांचा रचयिता देवाधीदेव परमात्म्याने दैवी गुणांची माळाच (List) साधकांच्या सन्मुख ठेवली आहे अर्थात पवित्रतासहित सर्व दैवी गुण धारण करण्याचा पुरुषार्थ

अनिवार्य आहे. त्या पुरुषार्थासाठी तो युक्तियुक्त मार्गदर्शनही करतो. येथे परमात्म्याच्या मार्गदर्शनानुसार पावन बनणे हा मुख्य पुरुषार्थ आहे. परमात्म ज्ञानाला यथार्थतः समजावून घेण्यासाठी विशाल अंतःकरणाची आणि दूरदेशी बुद्धीची आवश्यकता आहे कारण परमात्मा ज्यावेळी असत्याचा भेद करून सत्य प्रगट करतो त्यावेळी असत्याचा प्रभाव असलेला जिज्ञासू क्षणभरही थांबत नाही. 'परमात्मा सर्वव्यापी नाही' हे विधान ऐकल्यावर भ्रमंती होणारे जिज्ञासूही काही कमी नाहीत. तद्वतच या परमपवित्र ज्ञानाविषयी गैरसमज पसरविणारे असुरी वृत्तीचे मायावी लोक बहुसंख्य असल्याने तुम्हाला सावधानता बाळगून विवेकाची ज्योत सदा प्रज्वलित ठेवायला हवी. कारण या दुष्ट मायावी दुनियेत महत् प्रयासाने बनलेल्या योग्याचा भोगी होण्यासाठी काही सेकंदही पुरेसे आहेत. प्रभूप्रिय असलेले योगी जीवन व मायाप्रिय भोगी जीवन या दोन परस्परविरोधी असलेल्या जीवनांची तुलना करताना असे म्हटले जाते की, योगी मनुष्याचे जीवन म्हणजे भोगी मनुष्याचा मृत्यु तर भोगी मनुष्याचे जीवन म्हणजे योगी मनुष्याच्या मृत्यु होय!

भोगी लोकांची हीच विचारसरणी असते की, हे जग आपल्याप्रमाणेच भोगी असावे. त्यांच्या दृष्टीने असलेल्या मुख्य चार पुरुषार्थामध्ये काम या मनोविकाराचेही नाव आहे आणि हा विकार त्यांना प्रिय असल्याने हे भोगी लोक भगवद्गीतेच्या तत्त्वज्ञानातून पळवाट काढताना अभिमानाने सांगतात की आम्ही श्रीरामाप्रमाणे एक पत्नी-व्रताची पालना करतो. परंतु त्या बिचाऱ्यांना हे माहित नाही की भक्त ज्या श्रीरामाची संपूर्ण निर्विकारी म्हणून महिमा करतात त्या श्रीरामाला भोगबलाने नव्हे तर योगबलाने संतती प्राप्त झाली होती. म्हणून संत तुलसीदास यांनीही म्हटले आहे की, 'जेथे राम आहे तेथे काम नाही'. वास्तविक भगवद्गीतेत ज्या विकाराला नरकाचे द्वार व महाशत्रू म्हटले आहे त्या महाशत्रूलाच भोगी लोकांनी परममित्र मानून त्याला कामदेव, मदन, स्वर्गसुख अशी सोईस्कर आणि गोंडस नावेही दिली आहेत. आश्चर्य तर हेच आहे की, देवतांमध्ये हा विकार अंशमात्रही नसताना त्याला त्यांनी कामदेव हे नाव दिले आहे. अशा माणसांची विकारी वृत्ती जाण्यासाठी त्यांच्या

कल्याणार्थ एखादा ब्रह्मावत्स त्यांना सांगतो की तुम्ही ब्रह्माकुमारी विद्यालयात अवश्य या आणि विद्यालयात यायला जमत नसेल तर किमान तुम्ही आपल्या धर्माचा व धर्म-शास्त्राचा विचार करून त्या धर्मशास्त्राप्रमाणे थोडे तरी आचरण करा. त्यावर त्यांचे म्हणणे हेच असते की आम्ही कोणत्याच धर्माला मानीत नाही. खरा धर्म एकच आहे तो म्हणजे मानवता ! अशा माणसांना हेच प्रश्न विचारले पाहिजेत की वर्षानुवर्ष विकारांच्या खाईत स्वतःला झोकून देणे हाच का मानवता धर्म आहे ? व्यर्थ व विकारी संकल्प करून वातावरण अशुद्ध बनविणे मानवता धर्म आहे ? याच विकारांमुळे स्वतःला पतित बनवून नरकाचे द्वार उघडणे मानवता धर्म आहे ? मानवता धर्म कसा असावा याचे उत्तम उदाहरण तर स्वतः परमात्म्याने घालून दिले आहे. त्याने कल्पापूर्वी श्रेष्ठ मानवाची व श्रेष्ठ मानव धर्माची निर्मिती करून त्या श्रेष्ठ धर्माला नाव दिले आदि सनातन देवी-देवता धर्म ! कल्पापूर्वी स्थापन केलेल्या धर्माची परमात्मा पुनर्स्थापना करीत आहे. या त्याच्या महान कार्यात तुम्हाला सहयोग द्यावयाचा असेल तर योगी जीवनाचा स्वीकार करून कामक्रोधादि विकारांवर संपूर्ण विजय प्राप्त करणे हे तुमचे आद्य कर्तव्य आहे.

इंद्रियाजित बनण्याचा पुरुषार्थ करीत असतानाच आपल्या २१ जन्मांच्या दैवी प्रारब्धासाठी तन, मन व धनाने सेवा करणे आवश्यक आहे. यामध्ये मनसा सेवा ही श्रेष्ठ सेवा मानली जाते. धनाने सेवा करताना तुम्हाला तुमच्या आर्थिक परिस्थितीनुसारच ती करावयाची आहे. त्यासाठी कोणीही कुणावर जबरदस्ती करीत नाही आणि कोणी अशी जबरदस्ती करीत असेल तर ते श्रीमताच्या विरुद्ध आहे. या सेवेसाठी श्रीमत आहे की गरीबाने दिलेला एक रुपया श्रीमंताच्या एक लाख रुपयांच्या बरोबर आहे आणि म्हणून शिवबाबा नेहमीच सुदाम्याच्या पोद्दाचे उदाहरण देतात. बंधूनो, हे कधीही विसरू नका की, आपल्या सर्वांच्या तन, मन व धनाद्वारे भारतालाच नव्हे तर संपूर्ण विश्वाला पावन करून परमात्म्याला नवयुगाची आणि नवविश्वाची पुनर्स्थापना करावयाची आहे.

हे विश्व कसे असावे याविषयी भिन्न-भिन्न विचार-

सरणींचे मनुष्यआत्मे आपले मत व्यक्त करीत असतात. परंतु हा विचार कोणीही करीत नाही की, परमात्म्याला हे विश्व कसे हवे आहे ? त्याला अपेक्षित असलेल्या स्वर्गीय विश्वाचा रमणीय, रोमांचकारी व दैदिप्यमान साक्षात्कार पिताश्री ब्रह्माबाबांना करवून त्याने दिव्य वाणी प्रगट केली की, हे वत्स, तुझ्याद्वारे मी अशा सतोप्रधान विश्वाची स्थापना करणार आहे जेथे एक धर्म, एक भाषा, एक राज्य, एकच सूर्यवंशी कुल आणि एकमत अर्थात संपूर्ण एकता असेल. सत्ययुगी विश्वाविषयी औत्सुक्य असणाऱ्या बांधवांनो, सत्ययुगाची वास्तविकता अत्यंत अचंबित करणारी, कल्पनातीत व धक्कादायक आहे. परमात्म्याला सत्ययुगी विश्वात ना शास्त्रांचे पंडित, ना भगवद्गीतेचा सखोल अभ्यास करणारे आचार्य, ना आध्यात्मिक प्रवचन करणारे विद्यावाचस्पती, ना युद्धात परमवीरचक्र प्राप्त करणारे शूर योद्धे, ना भिन्न-भिन्न क्षेत्रात जागतिक विक्रम प्रस्थापित करणारे विक्रमादित्य हवे आहेत.

बंधूनो, हे सृष्टिचक्र चारही युगातून यथार्थ व अविरत भ्रमण होण्यासाठी या प्रथम युगात परमात्म्याला केवळ अहिंसा परमोधर्माचे प्राकृतिक दैवी संस्कार, प्राकृतिक आत्मअभिमानी स्थितीत व पांच विकारांची अर्थात मायेची पूर्ण अविद्या असलेले निर्मल मनाचे, निष्कलंक आणि शुद्ध चारित्र्याचे, पवित्रतेच्या परिपूर्ण सोळा कला प्राप्त असलेले सतोप्रधान व मर्यादा पुरुषोत्तम देवात्मे हवे आहेत. जे देवात्मे गर्भमहालातून रत्नजडित सुवर्णमहालात जन्म घेता-क्षणी सुंदर मधुर स्मित हास्य करतील, ज्या देवात्म्यांच्या कांचन कायेभोवती विशेष प्रभामंडल असेल, ज्या देवात्म्यांच्या मस्तकी रत्नजडित सुवर्ण मुकुट असेल, जे देवात्मे पवित्र गृहस्थाश्रमात राहून आपली सतोप्रधान संतती केवळ योग-बलाने प्राप्त करतील, जे देवात्मे जन्मोजन्मी अखंड ब्रह्मचर्याची सहज पालना करतील, जे देवात्मे आपले संपूर्ण पवित्र व चारित्र्यसंपन्न जीवन व्यतीत करून भविष्यात जडमूर्तीच्या आधारे पूजनयोग्य व गायनयोग्य बनतील. ज्यांच्या अंग-प्रत्यंगाचे वर्णन मुखकमल, कमलनयन, कमलहस्त आणि कमलचरण अशा विशेष सन्मानपूर्वक पवित्र शब्दात होईल.

बंधूनो, अशा पवित्र आणि चारित्र्यसंपन्न देवात्म्यांना

कोणत्याही तत्वज्ञानाची आणि आध्यात्मिक ज्ञानाची अंशमात्रही आवश्यकता नसते कारण तत्वज्ञानाचा उद्देशच आहे पापात्म्याने पुण्यात्मा बनावे आणि ज्यावेळी तो पुण्यात्मा बनतो त्यावेळी तत्वज्ञानाची आवश्यकता कशी असू शकेल? फलस्वरूप दैवी कुलोत्पन्न श्रेष्ठाचारी देवतांच्या पावन विश्वात गीता, बायबल, धम्म, कुराण यापैकी एकही तत्वज्ञानयुक्त धर्मशास्त्र नसेल परंतु सर्वश्रेष्ठ धर्माचरण मात्र असेल. देवतांचे हे सर्वश्रेष्ठ धर्माचरणच सिद्ध करते की परमात्म निर्मित आदि सनातन देवी-देवता धर्म हा विश्वाच्या तिन्ही काळातील सर्वश्रेष्ठ धर्म आहे. केवळ याच धर्माला सत्य परमात्म्याने सत्यधर्म म्हटले आहे. या सत्यधर्माची आयुर्मर्यादा तब्बल २५०० वर्षांची असते. आजच्या विद्वान पंडितांनाही हे ज्ञान नाही की पुढील २५०० वर्षातील दोन युगात ना भक्तिमार्ग, ना ज्ञानमार्ग, ना कुणाचा कुणाला साक्षात्कार, ना ऋषी-मुनींचे अस्तित्व, ना कोणत्या संताचा अवतार, ना परमात्म अवतरण, ना अचंबित करणारा एखादा चमत्कार असेल. बंधूनों, देवी-देवता म्हणजे निश्चित काहीतरी चमत्कार हे समीकरण केवळ मानवनिर्मित आहे. चमत्काररहित या सत्ययुगी विश्वात निरामय आनंद, अपार स्वर्गीय वैभव व अपार सुखशांतीचा वर्षाव असेल. केवळ अशा सतोप्रधान युगातच विश्वाची स्थिती निर्विघ्न व सर्वोत्तम असते.

कालचक्र कुणासाठी कधीच थांबत नाही. परंतु जो या कालप्रवाहाप्रमाणे स्वतःला प्रवाहित करतो तोच खरा स्वकल्याण साधणारा बुद्धिमान साधक होय. बंधूनों, अनादि अनंतकाळापासून अविरत फिरणाऱ्या चार युगांच्या कालचक्रात आता कलियुगाची आयुर्मर्यादा संपत आली असून महाविनाशाची पूर्वसूचना देणारी ज्ञानयुक्त तुतारी कित्येक वर्षांपासून वाजत आहे. परंतु ती तुतारी ऐकण्यासाठी मात्र कुणाकडे वेळच नाही. कारण मानव दुःख, अशांती व कर्मभोगामुळे जर्जर व त्रस्त झाला आहे. दुःख-अशांतीची परिसीमा झालेल्या या युगात सुखशांती सहज प्राप्त होणे दुरापास्त झाले आहे. अपहरण, खून, दरोडे, अतिरेक्यांकडून होणारा सार्वजनिक हिंसाचार, अपघातांच्या अनेक दुर्घटना व प्राकृतिक संकटे इत्यादी घोर समस्यांनी

मानवी जीवन अशांत, अशाश्वत, त्रस्त आणि भयभीत झाले आहे. तमोगुणाची परिसीमा झाल्याने कलियुगाला केवळ नरकाचीच नव्हे तर रौरव नरकाची अवस्था प्राप्त झाली आहे! समस्त भारतीय बांधवांनो, ही दारुण व दयनीय अवस्था पाहूनही तुम्हाला अद्याप असे वाटते का की या कलियुगाचा विनाश होऊच नये? अतिचा अंत निश्चित असल्याने हे कलियुग महाविनाशाच्या अत्यंत निकट आले आहे. ज्यावेळी परमात्म निर्मित या रुद्र ज्ञान यज्ञाची सूक्ष्म ज्वाळा पूर्णतः भडकेल त्यावेळी ही जडजडीभूत झालेली मनुष्यसृष्टी त्यात स्वाहा होईल. हे त्रिकालाबाधित सत्य आहे की कलियुगाच्या महाविनाशाशिवाय भारतात स्वर्गीय दैवी सृष्टी अवतीर्ण होणे त्रिवार अशक्य आहे!

शंख, चक्र, गदा व कमळ हे चार अलंकार परमात्म्याने ब्रह्मावत्संना प्रदान केले आहेत. लाखो ब्रह्मावत्स होवनहार महाविनाशाचा व महाभारत युद्धाचा शंखध्वनी अखंडपणे करीत आहेत. या विनाशाबरोबरच अल्पकाळात स्थापन होणारे नवयुगही दिव्य दृष्टीने पाहून त्यात ते मन व बुद्धीने रमण करीत आहेत. आपण अशा नवयुगात जन्म घेणार आहोत, या एकाच दृढ संकल्पाने त्यांचा आनंद द्विगुणीत होत चालला आहे. आत्मारूपी सनईतून निघणाऱ्या शुभ-भावना व शुभकामनांच्या मंगलस्वरांनी वातावरण पवित्र होऊ लागले आहे. अशा या मंगलदायी व पवित्र वातावरणात सर्व धर्मातील सर्व आत्म्यांना ब्रह्माकुमारी विश्व विद्यालयाचे आवाहन आहे की, आपल्या सर्वांचा प्राणप्रिय परमपिता परमात्मा स्थापन करीत असलेल्या सत्यधर्माच्या एका ध्वजाखाली सर्व दैहिक भेदभाव विसरून व आत्मिक बंधूभाव जागृत करून एकत्रित येऊया. त्याचबरोबर तो निर्माण करीत असलेल्या नवयुगाच्या स्वागतार्थ ज्ञानस्नान आणि दैवी गुणांचा अलौकिक शृंगार करून सुसज्ज होवूया!

सुप्रसिद्ध महाभारत या मालिकेनेही कळत-नकळत भविष्यात निर्माण होणाऱ्या नवयुगाचे सहर्ष स्वागत केले आहे. महाभारताच्या पटकथा लेखकाला अंतर्दामी कुठेतरी ही जाणीव झाली असावी की, ५००० वर्षापूर्वी प्रमाणेच होवनहार महाभारत युद्धानंतर (अर्थात तिसऱ्या महायुद्धानंतर) तमोप्रधानतेचा अंधःकार नष्ट होऊन सतोप्रधानता

प्रकाशित होईल. असुरी संस्कृती नष्ट होऊन, दैवी संस्कृतीचा उदय होईल. पापी युगाचा अंत होऊन पुण्यात्म्यांचे युग आरंभ होईल आणि म्हणूनच लेखकाने नवयुगाच्या स्वागतार्थ मालिकेतील प्रत्येक भागाच्या समाप्तीला, दिवंगत गायक महेंद्र कपूर यांच्या सुस्पष्ट व सुरेल आवाजात एक विशेष गीत प्रस्तुत केले आहे. आपणही सर्व धर्मातील सर्व मनुष्य-आत्मे नवयुगाच्या स्वागतार्थ एकजुटीने आणि एकमुखाने ते विशेष गीत गाऊया.

सीखे हम बीते युगोंसे, नये युगका करे स्वागत, करे स्वागत, करे स्वागत। भारतकी ये कहानी सदियोंसे भी पुरानी, है ज्ञानकी ये गंगा ऋषियोंकी अमरवाणी, ये विश्वभारती है, वीरोंकी आरती है, है नित नयी, पुरानी भारत की ये कहानी। महाभारत ! महाभारत !! महाभारत !!!

समस्त अलौकिक बंधू भगिनींनो, भारताची ही वास्तविक कहाणी आहे त्या महावीरांची ज्यांनी श्रीमताच्या आधारे माया व मायावी विश्वावर विजय प्राप्त करून मायारहित दैवी स्वराज्य स्थापन केले. या विजयाप्रित्यर्थ त्या महावीर आत्म्यांची जडमूर्तीच्या रूपात प्रतिदिन आरती केली जाते. त्यांचा हा विजय लोकमान्य असल्याने प्रत्येक आरतीत 'जयदेव जयदेव' हे शब्द आले असावेत. भारताची ही कहाणी आहे चारित्रिक उत्थान व पतनाची, दैवी व असुरी संस्कृतीची, धर्मग्लानी आणि धर्म उत्थानाची, भक्तिमार्ग व ज्ञानमार्गाची, अहिंसा परमोधर्माची आणि हिंसक अधर्माची. बंधूनों, या डबल हिंसाचारी युगातूनच परमात्मा डबल अहिंसक युग म्हणजे अहिंसा परमोधर्माचे युग निर्माण करतो. दूरचित्रवाणीवरील 'महाभारत' ही अंतिम ललकारच कलियुगाच्या अंताचे पूर्वसूचक असावे. महाविनाशानंतरच भारतात अखंड चक्रवर्ती दैवी स्वराज्य निर्माण होऊन परमपिता परमात्म्याचे सत्ययुग निर्मितीचे उद्दिष्ट साकार होईल.

या विस्तृत लेखात वारंवार हेच सांगण्याचा प्रयत्न आहे की, असे महान कार्य करण्याची शक्ती ना भक्तिमार्गात आहे, ना भक्तिमार्गातील कोणा संतमहात्म्यात आहे, ना कोणत्या चमत्कारात, ना साक्षात्कारात आहे अर्थात हे कार्य मानवी शक्तीच्या पलिकडील आहे. या कार्याची मानव कल्पनाही करू शकत नाही. चारित्रिक दृष्ट्या पूर्णतः

रसातळाला गेलेल्या पतित कलियुगातून उद्धारित सत्ययुग स्थापन करणारा, उद्धारकर्ता सर्वशक्तिवान शिव परमात्माच आहे. स्थापना, पालना व विनाश या तीन कर्तव्य कर्मांच्या आधारे ज्या आत्म्याला मुक्ती हवी त्याला तो मुक्ती प्रदान करतो तर ज्या आत्म्याला जीवनमुक्ती हवी त्याला त्याच्या पुरुषार्थानुसार जीवनमुक्ती प्रदान करतो. बंधूनों, अशाप्रकारे विश्वकल्याणी परमात्मा संपूर्ण मानवमात्राचे कल्याण करून २५०० वर्षांसाठी विश्वशांती स्थापन करतो. विश्वात अशी शाश्वत व प्रदीर्घ कालीन शांती प्रस्थापित करणाऱ्या शांतीसागर परमात्म्याला, शांतस्वरूप आत्म्यांचे कोटी-कोटी प्रणाम ! कोटी-कोटी प्रणाम ! कोटी-कोटी प्रणाम !

► पान क्र. २५ वरून

वारंवार हे समजावून सांगावे की आपणास ती कमजोरी समाप्त करावयास हवी. याउलट आपल्याला शिवबाबांच्या मुरलीतून पहिल्यांदा इशारा मिळताच आपण स्वतः दृढ संकल्प करून आपल्यातील कमी कमजोरी समाप्त करावी म्हणजे दुसऱ्यांदा कोणी सांगावे ही वेळच येणार नाही. अशाप्रकारे आपण स्वपरिवर्तनात सफलता प्राप्त करीत पुढे जात रहावे. (आधार - संजयकृत ज्ञानविधी).

► पान क्र. २७ वरून

सदा चिंतीत, तणावपूर्ण व पेचपूर्ण असते. राजयोगीची मात्र अनासक्त मनोवृत्ती असल्याने तो सदा निश्चिंत, हलका व हर्षितमुख असतो. अशी ही राजयोगाची महिमा अपरंपार आहे. मुख्य म्हणजे तो स्वयं योगेश्वर शिव परमात्म्याने शिकवला आहे. वास्तविक राजयोग ही जीवन जगण्याची कला आहे. म्हणूनच एका कवीने म्हटले आहे -

एकदाच शिव कल्पांती, भारतात येती।

येऊनिया योगेश्वर राजयोग शिकविते ॥ ध्रु. ॥

शिव स्मृतीत रहाणे, योग नाव त्याचे।

करावा न लागे कसला, मंत्र घोष वाचे।

स्मरा स्वये बिंदू होऊनी, बिंदुरूप चित्ती।

येऊनिया योगेश्वर राजयोग शिकविते ॥ १ ॥

परांडा (बार्शी) : पीरमहंत सिंघनाथ महाराज यांना ईश्वरी संदेश दिल्यानंतर भेटवस्तू देतांना बी.के. संगीता व बी.के. महादेवी बहेन, मंचासीन अॅडव्होकेट श्री. सूर्यवंशी.

धमतरी : 'नारी सुरक्षा, हमारी सुरक्षा' अभियानाचे उद्घाटन करतांना जिजामाता महिला मंडळ अध्यक्षा प्रतिक्षा बाबर, डॉ. रूचिरा अग्रवाल, बी.के. सरिता व सरस बहेन व श्रीमती कामिनी कौशिक.

पिंपरी (पुणे) : शिवदर्शन ज्ञान मेळ्याचे उद्घाटन करतांना बी.के. पारू बहेन, बी.के. सुरेखा बहेन तसेच उद्योजक संदीप वाघरे.

यावल (जळगाव) : महाशिवरात्री निमित्त आयोजित कार्यक्रमाचे प्रसंगी स्वामी प्रेमप्रकाश दास महाराज, नगराध्यक्षा निलिमा जंगले, ब्र.कु. राजश्री बहेन व बी.के. अर्चना बहेन.

हडपसर (पुणे) : 'अलविदा तनाव' या कार्यक्रमात उद्बोधन करतांना बी.के. पूनम बहेन.

संगमनेर : शिवसंदेश यात्रेचा शुभारंभ करतांना नगराध्यक्ष दिलीप पुंड, बी.के. भारती बहेन व अन्य मान्यवर.

उमरेड : धार्मिक स्नेह संमेलनात उपस्थित राजयोगी भ्राता रामनाथ (शांतीवन), माता भंतेजी, फादर संतोष, बी.के. रेखा बहेन व ब्र.कु. नाना.

पालघर : शिवध्वज फडकविल्यानंतर शिव स्मृतीत उभे ब्र.कु. हेमा बहेन व नगरसेवक रईस खान.

लिबर्टी गार्डन (मालाड) : येथे निरंकारी दलाच्या १०० जिज्ञासूंना ज्ञान समजावून सांगतांना बी.के. मीना बहेन.

माजलगाव : महाशिवरात्री महोत्सवाच्या प्रसंगी भ्राता नितिन नाईक नवरे सभापती (कृषी उत्पन्न विभाग), श्री. नरवडे, उपसभापती, डॉ. काकाणी, बी.के. प्रज्ञा व अनिता बहेन

महालक्ष्मी (मुंबई) : शिवध्वज फडकविल्यानंतर गुप फोटोत बी.के. चांद मिश्रा, टि.व्ही. कलाकार अमीत व बी.के. कुंती बहेन.

चंद्रपूर : आध्यात्मिकताद्वारे सुरक्षा कार्यक्रमात एस्.टी. चालक व वाहक यांना ईश्वरी संदेश देतांना बी.के. कुंदा बहेन, शेजारी विभागीय व्यवस्थापक श्री. भाईसर.

दमण : 'नारी सुरक्षा अभियान' कार्यक्रमाचे उद्घाटन करतांना ब्र.कु. रोहित, ब्र.कु. रंजन बहेन, कलेक्टर दमण, ब्र.कु. डॉ. सविता व ब्र.कु. कांता बहेन.

बोरिवली (पूर्व) : सहआयुक्त पोलिस (वाहतूक) मुंबई श्री. विवेक फणसाळकर यांना ईश्वरी भेटवस्तू देतांना राजयोगिनी दिव्यप्रभा बहेन.

सोलापूर : महाशिवरात्रीचे आध्यात्मिक रहस्य सांगतांना ब्र.कु. सोमप्रभा बहेन, मंचासीन डॉ. कोल्हे, डॉ. चौधरी, सरपंच बहेन सुजाता कोल्हे व उपस्थित जनसमुदाय.

श्रीरामपूर : स्वामी सत्यमित्रानंद महाराज (हरिद्वार) यांना ईश्वरी भेटवस्तू देतांना ब्र.कु. मंदा बहेनजी.

फोर्ट-सोनगड (गुजरात) : 'कलियुगी वाल्या का बना राजयोगी' या कार्यक्रमात आपला अनुभव सांगतांना पंचमसिंह, मंचासीन ब्र.कु. गायत्री व पिंकी बहेन.

संगमनेर : एड्स जनजागृती दिनानिमित्त एड्स ग्रस्त मुलांना सौगात दिल्यानंतर ग्रुप फोटोत संस्थेचे अध्यक्ष संतोष पवार, सोबत बी.के. भारती, बी.के. डॉ. योगिता बहेन व बी.के. पद्मा बहेन.

तासगाव : चंपाबेन वाडीलाल ज्ञान मंदीराचे अध्यक्ष श्री. जोगळेकर यांना ईश्वरी भेटवस्तू देतांना ब्र.कु. डॉ. वैशाली बहेन, शेजारी आमदार श्री. भगवानराव साळुंखे, श्री. नितिन खाडीलकर, श्री. आल्हाद आवटे व रेखा आवटे

मडगाव (गोवा) : नारी सशक्तीकरण अभियानाचे उद्घाटन करतांना डॉ. बेला नायक, बी.के. शोभा बहेन, बी.के. भगवानभाई, बी.के. सुरेखा बहेन व समाजसेविका नूतन.

कोंब-मडगाव (गोवा) : शिवजयंती निमित्त केक कापताना आमदार भ्राता लॉरेन्स, ब्र.कु. ज्योति बहेन (दुबई), ब्र.कु. सुरेखा बहेन, राखी बहेन व नूतन बहेन.

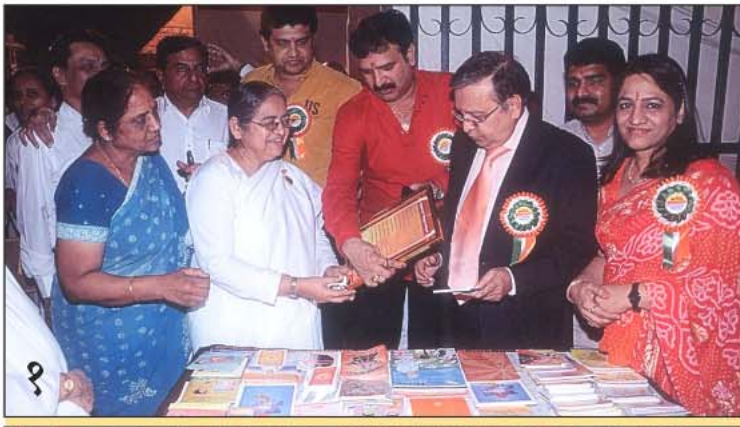
कराड : कराड कृष्णा मेडीकल कॉलेजच्या प्राचार्य श्रीमती मोहिते यांना ईश्वरी संदेश दिल्यानंतर भेटवस्तू देतांना ब्र.कु. दत्तात्रय भाई (शांतीवन)

डोंबिवली (मुंबई) : 'आंतरिक शांती व सद्भावनाद्वारे मधुर संबंध' या कार्यक्रमात स्नेहांजली अर्पित करतांना डॉ. गायत्री, ब्र.कु. शकू दीदी, डॉ. अंतिषा तिवारी, श्रीमती अनिता दळवी, माजी महापौर व डॉ. सवाई.

विक्रोळी (मुंबई) : भारतीय टेनिस सम्राट श्री. विजय अमृतराज यांना ब्रह्माकुमारी स्पोर्ट्स विंगची माहिती व ईश्वरी संदेश देतांना बी.के. जयश्री बहेन.

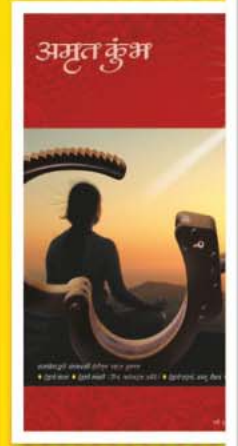
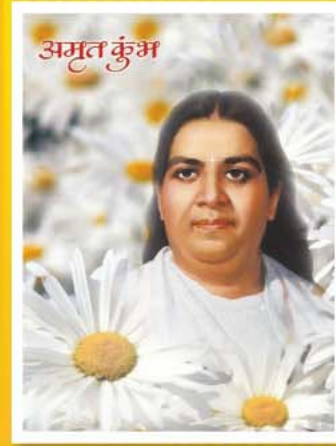
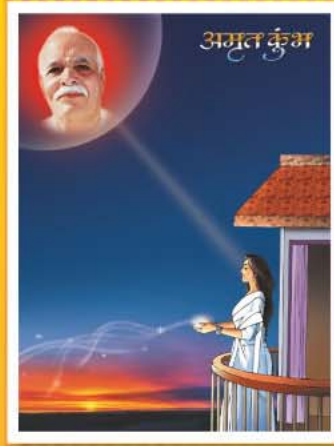
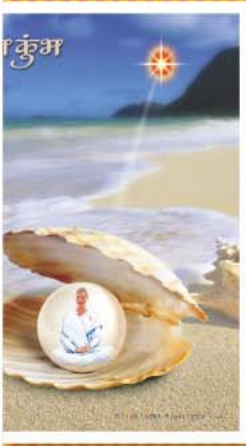
१. ठाणे : मा. शिक्षण मंत्री श्री. राजेंद्र दर्डा यांना ईश्वरी भेटवस्तू प्रदान करतांना बी.के. कंचन बहेन, शेजारी खासदार संजीव नाईक, नगरसेवक श्री. मनोज शिंदे व म.प्र. काँग्रेस अध्यक्षा सुमन अग्रवाल. २. मालाड : शिवध्वज फडकविल्यानंतर ग्रुप फोटोत टि.व्ही. कलाकार अमीत धवन, भरत, राजीव पॉल तसेच बी.के. कुंती बहेन. ३. पर्वरी (गोवा) : राष्ट्रीय युवा एकता शिबिरात संबोधन करतांना ब्र.कु. वनिता बहेन, मंचासीन ब्र.कु. कौस्तुभ व विभिन्न धर्मनेते. ४. बोरीवली (पूर्व) : रस्ता सुरक्षा सप्ताह या कार्यक्रमाचे प्रसंगी मंचासीन बी.के. कविता, बी.के. संगीता, बी.के. दिव्यप्रभा, बी.के. बिंदू व आर.टी.ओ. इन्स्पेक्टर अंधेरी. ५. शिरूर : महाशिवरात्री महोत्सवात सहभागी नगराध्यक्षा सुवर्णाताई लटांबळे, सर्व नगरसेवक व नगरसेविका तसेच बी.के. अर्चना बहेन. ६. सोलापूर : महाआयुक्त भ्राता रत्नाकर गायकवाड यांना ईश्वरी भेटवस्तू देतांना राजयोगिनी सोमप्रभा बहेन, ब्र.कु. पद्मा व कांता बहेन, शेजारी माजी आमदार ब्र.कु. विनायकराव पाटील. ७. बेळगाव : विश्वातील सर्वांत मोठा पतंग (२०३ फूट उंच) व्दारे परमात्म अवतरणाचा संदेश देतांना बी.के. अंबिका दीदी, बी.के. विजयालक्ष्मी, संयोजक बी.के. दीपक. ८. चेंबूर : येथील महिला महोत्सवात बी.के. सरला बहेन यांना 'समाजभूषण महिला कार्यकर्त्या' म्हणून सन्मानित करतांना श्रीमती उषाताई, चेअरमन प्रतिभा ग्रुप ऑफ इंडस्ट्रीज, शेजारी नगरसेविका राजश्री पलांडे

Online Support: +91 98 33 8286 61

Register

Sign In

Marathi magazine of Prajapita Brahmakumaris

महाशिवरात्रीच्या पवित्र पर्वावर
मराठी भाषा दिनाचे औचित्य साधून
प्रजापिता ब्रह्माकुमारीज्चे मुखपत्र
'अमृतकुंभ' च्या संकेतस्थळाचे (वेबसाईट)
www.amrutkumbh.com
अनावरण झाले.

विश्वातील मराठी भाषा जाणणाऱ्या
बंधु- भगिनींसाठी ब्रह्माकुमारीज्च्या
ज्ञानाची कवाडे खुली झाली.
वरील संकेतस्थळाला भेट देऊन
ह्या पर्वणीचा लाभ घ्यावा.

More details please email us at : info@amrutkumbh.com